

Osnutek samoupravnega sporazuma v javni razpravi

V eni preteklih številčk našega glasila smo že poročali, da je bil v mesecu februarju sprejet ZAKON O SAMOUPRAVNEM SPORAZUMEVANJU IN DRUŽBENEM DOGOVARJANJU O MERILIH ZA USMERJANJE DELITVE DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV.

Tedaj smo tudi govorili o pomenu sprejetega zakona in kaj ta prinaša na to področje kvalitativno novega.

V maju so predstavniki slovenskih sindikatov, Izvršnega sveta Slovenije in gospodarske zbornice Slovenije podpisali Splošni družbeni dogovor o načelih in merilih za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah z določili zakona. Že v času oblikovanja splošnega družbenega dogovora, so bili zlasti sindikati pobudniki in organizator samoupravnega sporazumevanja. Vse delovne organizacije v Sloveniji sklepajo blizu osemdeset samoupravnih sporazumov, ki so grupirani po panogah dejavnosti. Vsaka grupacija je bila oblikovana na osnovi pristanka večine podjetij posamezne skupine.

Naše podjetje je uvrščeno v skupino kovinske in elektro industrije, ki jo sestavlja blizu 140 delovnih organizacij in obrtnih podjetij.

V skladu z zakonom je bila v mesecu maju imenovana devetnajstčlanska komisija za pripravo samoupravnega sporazuma, ki ga kratko imenujemo tudi VII. sporazum. Komisija je najprej zbrala od podjetij kovinske in elektro industrije nekaj osnovnih podatkov o dohodku in osebnih dohodkih, nato pa ob izredno intenzivnem delu do 15. julija izdelala prvi osnutek samoupravnega sporazuma. Ta je bil vsem podjetjem, bodočim podpisnicam sporazuma, posredovan v javno obravnavo po postopku kot to velja za druge splošne akte. O osnutku je razpravljali tudi ustrezni svet pri Zvezi sindikatov Slovenije. Ko vsa podjetja podajo pripombe na osnutek sporazuma, komisija izdela v tridesetih dneh predlog in ga da v registracijo posebni komisiji pri republiškem sekretariatu za delo. Tako je na kratko opisan postopek za sprejem samoupravnega sporazuma.

Naj povzamemo vsebino VII. samoupravnega sporazuma, ki je bil predmet javne obravnave v našem kolektivu.

Osnutek sporazuma najprej določa osnove za oblikovanje velikosti t. im. kalkulativnih osebnih dohodkov. Gre za izračun količine sredstev za osebne dohodke po sporazumu, glede na kvalifikacijo oz. izobrazbeno strukturo zaposlenih. Ta izračunana količina kalkulativnih osebnih dohodkov se povečuje še s faktorji stimulacije, od katerih eden izraža rentabilnost vloženih sredstev in stopnjo akumulativnosti poslovanja, drugi pa izraža delež akumulacije v dohodku podjetja. Če k tako oblikovani količini prištejemo še dodatke za delo v nadurah, za nočno delo in delovne pogoje, dobimo skupno maso kalkulativnih osebnih dohodkov, ki jo smemo izplačevati. Če bi hoteli povečati osebne dohodke nad tako ugotovljeno mejo, potem moramo v skladu z zakonom odvesti v republiški sklad skupnih rezerv prispevek, ki pa je izredno progressiven in se nam morebitno prekoračevanje ne bi izplačalo.

Za izračun kalkulativnih osebnih dohodkov so v sporazumu navedeni zneski za posamezne stopnje kvalifikacij in izobrazbe. Zneski pomenijo le količine za izračun kvote kalkulativnih osebnih dohodkov in nikakor ne pomenijo ravni osebnih dohodkov za posamezne kategorije delavcev, katerim se dohodki in prejemki oblikujejo na osnovi pravilnika o delitvi in so lahko nižji ali višji.

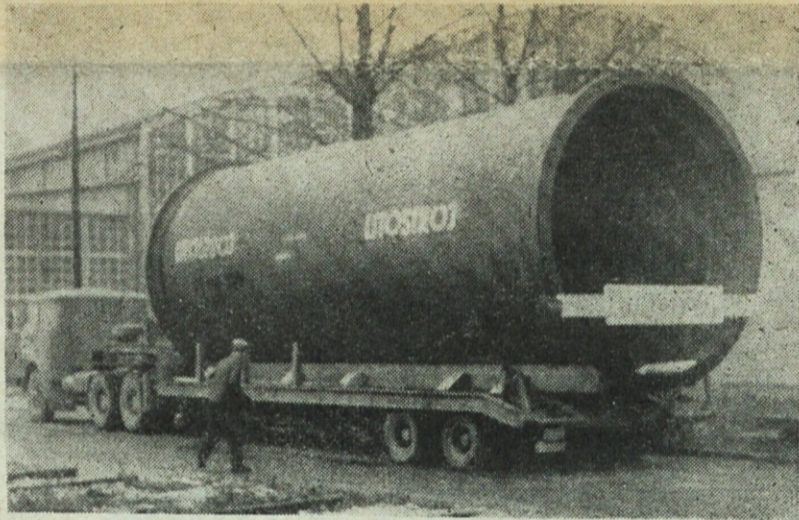
Sporazum v skladu z zakonom vsklajuje oz. izenačuje nekatere osnove za osebne dohodke in prejemke kot so kilometrini, dnevnice in terenski dodatki. Zmanjšuje pa tudi razlike v sredstvih za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delavcem, kot so npr. regres za oddih in prehrano ter sredstva za izobraževanje in stanovanjsko izgradnjo. Posebni del osnutka sporazuma ocenjuje poslovno učinkovitost posameznega podjetja. Po osnut-

ku sporazuma podjetje ne posluje zadovoljivo takrat, ko ustvari manjši dohodek (ugotovljen po merilih tega sporazuma) kot znaša kalkulativni osebni dohodek. V osnutku je omenjen postopek za sprejem in izvajanje sporazuma, določbe o vskladitvi internih aktov s sporazumom ter še nekatera druga določila.

Celotni osnutek lahko ocenjujemo kot kvalitativni premik na področju delitve. Sporazumevanje ima namen odpraviti tiste razlike, ki niso bile rezultat dela posameznih kolektivov.

Prvi osnutek samoupravnega sporazuma daje zadosten okvir tudi našemu podjetju. Drugače povedano: smo znotraj sporazuma pri čemer je primerjanje naših rezultatov z merili sporazuma lahko le vzpodbuda za hitrejši razvoj notranjih razmerij, odnosov in kvalitativnih sprememb.

K. V.

Transport plašča cevnega mlina iz Litostroja

Nova mlinica cementa v Beočinu

Iz »Beočinske fabrike cementa« odpeljejo porabnikom od 30. maja 1971 vsako uro 40 ton cementa več kot pred tem dnevno. Tega dne je namreč začela uspešno obratovati nova mlinica cementa s 100% zmogljivostjo.

P-44143 je bila številka naročila, za katerega smo v preteklem poldrugem letu v Litostroju izdelovali stroje za to mlinico.

Stolpec na litostrojski referenčni listi kompletnih mlinic za cement se je s tem povečal. Nova mlinica cementa nosi v referenčni listi številko 20.

Razne težave in napake, ki so se pred leti pojavljale na opremi mlinic, smo na osnovi izkušenj in s trdim delom uspeli pretežno odpraviti. Omembe vredna so laskava priznanja predstavnikov Beočinske fabrike cementa ob spustitvi mlinice v pogon.

Manjše napake smo namreč odpravili že med zastoji ob vtekanju mlinice pri 50 in 80% polnitvi, tako da je pogon pri 100% polnitvi potekal popolnoma brezhibno in skoraj ni bilo potrebnih dodatnih posegov v opremo. Vtekanje z materialom je trajalo skupno vsega 5 dni. Strojno opremo celotne mlinice sestavljajo:

- dozirna naprava
- transportni gumi trak
- cevni mlin s pogonom
- mehanski separator (2 kom)

- korčni elevator (2 kom)
- okrogli vrečasti filter (2 kom)
- polžasti transporter
- jeklena konstrukcija
- cevovodi
- ročni tekalni žerjav
- zračna drča (6 kom)
- centrifugalni ventilator (6 kom)
- merilni instrumenti

Tej strojni opremi mlinice cementa pripada še popolna elektrooprema mlinice cementa vključno s stikalno omaro. Mlinica obratuje popolnoma kontinuirno, posamezni stroji so po zmogljivostih prilagojeni drug drugemu in med seboj blokirani. Celotni sistem je pod podtlakom,

Nova obletnica

S 1. septembrom letos bo dopolnjeno 24. leto obstoja našega podjetja. Ob njegovem sklepu pa se bo začelo jubilejno 25. leto, ko bomo čez leto dni slavili četrstoletni jubilej naše delovne skupnosti. To bo naša prva večja jubilejna obletnica, za katero se bomo morali dobro pripraviti že v tem letu. Te priprave bodo pomenile za nas novo delovno prizadevanje in posebno delovno vnemo, da bomo v jubilejno leto vstopili še z lepšimi pogledi na preteklost in z večjimi upi za prihodnost.

Vsekakor pa smo tudi ob letošnji obletnici, kakor ob vseh prejšnjih, lahko ponosni na doslej prehojeno pot, pa čeprav tu in tam ni bila brez zastojev in iskanja primernejših usmeritev naše proizvodnje. Kljub vsem težavam, kljub vsem objektivnim in subjektivnim pomanjkljivostim, na katere smo opozarjali tudi v našem časopisu s tehničnimi prispevki članov kolektiva o najboljšem usmerjanju našega proizvodnega načrtovanja in dela, lahko rečemo, da pomeni dosednji razvoj naše tovarne nenehni vzpon.

Tak občutek imajo predvsem vsi tisti člani naše delovne skupnosti, ki so v podjetju že od vsega začetka ali vsaj 20 let. S svojo začetno proizvodnjo, ki je v znatnem delu pomenila nadaljevanje bogate tradicije na Slovenskem, zlasti na področju vodnih turbin in črpalk, je tovarna začela postopno ustvarjati še svojo posebno tradicijo z različnimi drugimi izdelki, s katerimi se je uveljavila na domačem in zunanjem trgu. Prav v zadnjem času se je vsem že utečenim izdelkom pri-

družila še nova proizvodnja — montaža avtomobilov po pogodbi s francosko tvrdko Renault, ki je bila prav to leto dopolnjena z novo pogodbo. Ta ne pomeni le uspešne kompenzacije za uvoz avtomobilskih delov, temveč hkrati tudi novo razširitev naše proizvodnje z izdelovanjem zglobov za potrebe francoske tovarne. Po vsem tem zares lahko rečemo, da naše podjetje ne »spi na lavorikah«, ki si jih je pridobilo v preteklih letih s svojo temeljno proizvodnjo, temveč da se nenehno razvija, razširja in vzpenja. To so nedvomno svetle ugotovitve ob naši štiriindvajsetletnici.

Bolj kot na to materialno plat našega razvoja pa bi hoteli na tem mestu še posebej opozoriti na zmeraj bolj vidno utrjevanje naše splošne tovarniške tradicije. Že to, da imamo v svoji sredi nad 500 — ali dobro šestino — sodelavcev, ki so pri nas najmanj deset let (nekateri pa tudi 15, 20 in celo 24 let), kaže, da si je Litostroj počasi že ustvaril neko »svojo« tradicijo, o kateri smo ob dvajsetletnici zapisali, da bi jo bilo treba še bolj negovati in tako našemu razvoju še globlje vtisniti pečat neprekinjene povezanosti našega dela z delom generacije, ki je že stopila ali stopa v pokoj.

Pomena te tradicije ne poudarjamo iz neke litostrojske samoljubnosti (saj vemo, da je v našem samoupravljalnem družbenem sistemu tudi litostrojska samoupravljalna skupnost samo del naše širše socialistične samoupravljalne skupnosti), temveč predvsem zaradi pomena, ki ga ima pri tem človek. Tudi letošnji kongres samoupravljalcev v Sarajevu je odločno poudaril misel o zaupanju v našega delovnega človeka. In prav v tej zvezi bi želeli ponoviti, kar smo o našem delovnem človeku zapisali na tem mestu ob naši dvajsetletnici:

»Za uspehi naše tovarne... se skrivajo neštete neznane delovne roke ustvarjalcev teh naših delovnih uspehov — od navadnega do napol izučenega in visoko kvalificiranega delavca, predelavcev, vodij posameznih skupin, obratovodij, tehnikov in inženirjev, projektantov in konstruktorjev pa vse do naših vodilnih delavcev v upravi podjetja in članov naših samoupravnih organov. Tu se že blesti nešteto imen oseb, ki imajo nedvomne zasluge za razvoj našega podjetja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zanimiva je še procentualna primerjava vrednosti celotne strojne opreme mlinice glede na dobavo kooperantov:

oprema, izdelana v Litostroju	92,0%
oprema domačih kooperantov	3,6%
oprema inozemskih kooperantov	4,4%
obseg celotne strojne opreme	100,0%

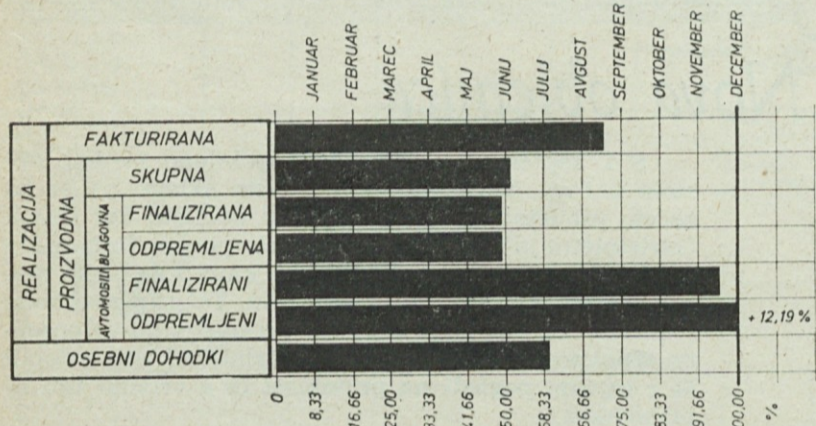
Važno je pri tem še dejstvo, da so stroji v novih mlinicah že pretežno tipizirani, kar povečuje zaupanje cementarn v naše proizvode.

Naš barometer

Minili so trije meseci, odkar smo zadnjič odčitali naš barometer. Tako je naša zamuda postala dokaj velika; dolgujemo odčitke za maj, junij in julij. To pa je že lepo obdobje v okviru poslovnega leta — in tokrat tudi zanimivo, saj vemo, da se z junijem leto prevesi in preidemo v drugo polovico leta. Zato nas v tem trenutku ne bo zanimalo samo stanje konec julija, temveč tudi, kako je bilo konec maja, predvsem pa konec junija, ko je bilo za nami ravno pol leta. Za to obdobje priporočamo proučiti tudi dokaj dobro podano poslovno poročilo, ki nas vsestransko obvešča o gospodarskem stanju našega podjetja in o poslovnih rezultatih prvega polletja. Mi pa bomo ohranili tradicijo in se ne bomo oddaljili od našega barometra, kajti poslovna poročila so bolj redka, barometrični odčitki pa so le vsak mesec na razpolago.

Ko smo konec meseca maja fotografirali barometer in ga primerjali s stanjem konec aprila in kasneje junijsko stanje primerjali z majskim ter končno julijsko z junijskim, smo ugotovili skoraj popolnoma enake značilnosti. Črni stolpci na baro-

metru so imeli skoraj enak medsebojni položaj. Športniki bi dejali: kot da se je že formirala kolona. Zato objavljamo le zadnjo sliko, to je diagram za stanje barometra konec julija, ki izgleda takole:

Najbolj izpostavljena sta stolpca, ki ponazarjata proizvodnjo avtomobilov, dokaj uspešno jima sledi stolpček fakturirane realizacije in če obidemo stolpček osebnih dohodkov, ki je vedno ravno pravljen, smo že pri snopu treh stolpčev, ki ponazarjajo skupno, finalizirano in odpremljeno proizvodnjo. Njihova medsebojna razlika je majhna in nepomembna. Bolj pomembna, toda žal nerazveseljiva je ugotovitev, da ti trije stolpčki zaostajajo za cel mesec! Zato tej neprijetni ugotovitvi hitro dodajmo še razveseljivo

vest: pri odpremljenih avtomobilih smo po sedmih mesecih že izpolnili letni plan. Pri 3600 planiranih vozilih jih je že 4039 zavezilo skozi naša izhodna vrata. Toda ženini — brez panike, kartrce bodo še vedno na voljo, v kolikor komu ne bi odgovarjala šestica, dvanajstica ali šestnajstica, ki bodo prav tako še na izbiro.

Sedaj pa naj spregovore številke. Lepo po vrsti bomo odčitavali naše rezultate iz barometra — za maj, junij in julij.

Odčitki za maj:

Finančna realizacija

fakturirana	%	%
119,43 +		47,54 +

Blagovna proizvodnja

skupna	93,56	37,94
finalizirana	95,55	36,83
odpremljena	97,86	37,72
avtomobili — finalizirani	121,25 +	67,36 +
avtomobili — odpremljeni	134,75 +	74,86 +

Osebnih dohodki

izplačani	103,40	41,42 +
-----------	--------	---------

Odčitki za junij:

Finančna realizacija

fakturirana	%	%
123,24 +		59,26 +

Blagovna proizvodnja

skupna	92,94	45,26
finalizirana	94,49	43,75
odpremljena	92,75	42,95
avtomobili — finalizirani	119,29 +	79,52 +
avtomobili — odpremljeni	140,29 +	93,52 +

Osebnih dohodki

izplačani	103,30	49,95 +
-----------	--------	---------

Odčitki za julij:

Finančna realizacija

fakturirana	%	%
129,64 +		70,91 +

Blagovna proizvodnja

skupna	90,70	51,14
finalizirana	89,92	48,88
odpremljena	89,88	48,87
avtomobili — finalizirani	132,88 +	95,97 +
avtomobili — odpremljeni	155,34 +	112,19 +

Osebnih dohodki

izplačani	103,30	58,98
-----------	--------	-------

V predzadnjem številčnem stolpcu so navedeni odstotki izpolnjevanja kumulativnih dinamičnih planov, v zadnjem stolpcu pa odstotki izpolnjevanja celoletnih planov. Dobre rezultate smo označili z zvezdicami in to v predzadnjem stolpcu one odstotke, ki so večji od 100, v zadnjem

stolpcu pa one, ki so za maj večji od 41,66%, za junij večji od 50,00% in julij 58,33%. Le pri osebnih dohodkih je kriterij ravnno obraten.

Če ponovimo: po sedmih mesecih zaostaja proizvodnja za približno 10 odstotkov za kumulativnimi dinamičnimi plani, ali

drugače povedano, v sedmih mesecih smo proizvedli šele toliko, kolikor bi morali v šestih mese-

Skupna proizvodnja konec maja:

	%	%
Talni transport	96,33	30,63
Turbine	63,89	19,33
Črpalke	100,34 +	41,61 +
Zerjavi, reduktorji	111,82 +	56,18 +
Hidravlične stiskalnice	84,18	22,07
Cementarne	117,61 +	79,53 +
Strojni deli	69,53	27,61
Diesel motorji	96,05	28,81
Orodje	156,19 +	65,60 +
PE FI — skupaj	95,74	36,69
Jeklena litina	88,63	37,80
Siva litina	82,83	35,31
Specialna litina	136,63 +	57,87 +
Zvarjenci	83,38	35,54
Odkovki	104,09 +	44,06 +
PE PI — skupaj	89,41	38,09
Kisik in drugo	95,08	40,46
Podjetje — skupaj	93,56	37,94

Skupna proizvodnja konec junija:

Talni transport	96,06	36,12
Turbine	70,03	25,55
Črpalke	99,78	45,84
Zerjavi, reduktorji	115,37 +	71,67 +
Hidravlične stiskalnice	82,30	33,12
Cementarne	113,00 +	82,21 +
Strojni deli	63,34	30,85
Diesel motorji	92,21	32,63
Orodje	159,00 +	79,50 +
PE FI — skupaj	95,64	43,67
Jeklena litina	88,89	45,83
Siva litina	85,82	44,24
Specialna litina	129,74 +	66,40 +
Zvarjenci	80,21	41,33
Odkovki	104,35 +	53,56
PE PI — skupaj	88,29	45,48
Kisik in drugo	122,87 +	63,01 +
Podjetje — skupaj	45,26	92,94

Skupna proizvodnja konec julija:

Talni transport	75,34	36,98
Turbine	67,09	29,34
Črpalke	93,24	49,86
Zerjavi, reduktorji	115,80 +	82,39 +
Hidravlične stiskalnice	87,72	40,43
Cementarne	114,15 +	88,32 +
Strojni deli	64,02	36,12
Diesel motorji	75,13	34,67
Orodje	149,13 +	86,50 +
PE FI — skupaj	89,28	48,31
Jeklena litina	91,43	53,54
Siva litina	87,89	51,41
Specialna litina	125,99 +	73,52 +
Zvarjenci	80,75	47,25
Odkovki	110,74 +	64,60 +
PE PI — skupaj	89,58	52,42
Kisik in drugo	122,45 +	72,31 +
Podjetje — skupaj	90,70	51,14

Gornji pregledi so sestavljeni po istih kriterijih, kot prednji odčitki iz barometra. Tudi tu smo zadovoljive rezultate označili s plusi. Preštejmo koliko jih je!

Vaba za kupce

Konec maja nas je obiskal predstavnik tuje družbe, to pot iz Nove Zelandije, ki se zanima za dobavo turbin iz Litostroja. Ob tej priložnosti velja omeniti sicer droben, vendar po svoje značilen dogodek, ki osvetljuje pomembnost raziskovalnega dela pri privabljanju kupcev iz tujine.

Na teh straneh smo že pisali o naporih našega oddelka za študije in raziskave, da bi uvedli elektronsko računanje v naše tehnično-znanstvene raziskave. Saj imamo v Ljubljani že dva elektronska računski centra za javno uporabo. Prve uspehe smo že dosegli, predvsem po zaslugi

oddelka samega in njegovih raziskovalcev. Kajti le-ti nosijo levji delež vseh naporov pri uvajanju te — lahko bi rekli — revolucionarne novosti. Izdelati morajo ne le sistematične znanstvene izračune za različne konstrukcije in obratovalne pojave, z upoštevanjem vseh mogočih

različic in posebnosti za posamezne individualne primere, marveč morajo te izračune tudi »programirati«, to je prevesti v jezik računalnika. Ko je vse to gotovo, opravi računalnik svoje delo mimogrede, v nekaj minutah. Taki programi nam potlej koristijo vse življenje in nikakršno računanje ni več potrebno. Samo nekaj novih podatkov je treba vložiti pri vsakem novem primeru v že izdelan program, se pravi, da zamenjamo nekaj luknjanih kartic z novimi, ki nam jih izdelajo v našem oddelku IBM.

Ob vsakem naročilu moramo z našimi kupci razčistevati nešteta tehnična vprašanja. Naše garancije se morajo kar najbolj približati kupčevim zahtevam, če hočemo biti konkurenčni. Zato morajo sloneti na čim natančnejših tehničnih izračunih, da ne bi bile preveč optimistične, ker bi se nam to pozneje maščevalo, pa se pri drugih kupcih bi izgubili zaupanje. Jasno je, da želi naročnik — prav tako kot mi sami — čimprej razčistiti vse nejasnosti, to pa je možno doseči večinoma le z osebnim kontaktom.

In če nam ena kupčeva zahteva nalaga mesec dni klasičnega računanja, pa druga spet toliko, ali naj potujemo venomer sem in tja, morda celo na drugi konec sveta?

Kako je olajšano tako dogovarjanje po zaslugi elektronskega računanja! Obenem pa je prihranjen dragoceni čas in strokovno delo. Tak primer smo doživeli pri omenjenem obisku iz Nove Zelandije, zato se smemo zares nekoliko pomuditi ob tem. Predloženi načrt dovodnega sistema hidroelektrarne (dolžine preko 2 km), ki naj bi napajal naše turbine, je bil sicer povsem normalen, vendar nam je visoko koleno v trasi cevovoda vzbujalo slutnjo, da bi morda utegnilo povzročiti hidravlične motnje in s tem tudi motnje v turbini. Še pred dobrim letom dni, ko še nismo imeli programa za tak elektronski izračun, bi se podobnem tehnične razprave z interesantom zavleklo za nekaj mesecev. Naročnik bi morda postal nestrpen in bi se obrnil drugam. To pot pa smo se že lahko poslužili programa in smo predstavnik iz Nove Zelandije povabili, naj prisostvuje našemu izračunu v Republiškem računskem centru. Tu se moram zahvaliti tudi temu centru, da nam je z razumevanjem ustregel takoj, čeprav nismo imeli rezerviranega časa za tisti dan.

Tuji predstavnik se je z zanimanjem odzval našemu vabilu, kajti tudi tam nimajo elektronskih računalnikov na vsakem koraku, tako kot n. pr. v Ameriki. Še bolj pa je bil presenečen, ko smo na izračun čakali samo nekaj minut (stroj je opravil svoje delo v 1 minuti in 47 sekundah). Hlastno smo pregledali rezultate in ugotovili smo, da bo treba v gradbenem projektu tisto koleno cevovoda znižati za toliko in toliko metrov, pa bo vse prav. Sreča, da 2 km dolgi tunel še niso pričeli graditi. Interesant nam je glasno izrazil svoje priznanje za hitro in učinkovito rešitev problema, saj mu ne bi mogla tako ustreci marsikatera turbinska tovarna svetovnega slovesa. To vemo iz lastnih izkušenj.

V. Jordan

Nova obletnica

najstarejših sodelavcev, ki jih, kakor že večkrat, objavljamo tudi v tej številki, vejejo podobne misli. Res je sicer v odgovorih na vprašanje, v čem je v naši delovni skupnosti razloček med delom nekdanj in sedaj, tudi nekoliko pesimizma, ki izvira iz neposrednih izkušenj pri delu in iz primerjav, ki so razumljive; vendar pa je temeljna nota teh naših najstarejših tovarišev v jedru optimistična, saj jim vse misli narekuje le skrb za napredek naše tovarne. Prav to pa nas navdaja z največjim zaupanjem.

Zato ponavljamo: Če smo omenili pomen tradicije za našo tovarno, smo to storili prav z vidika tistih članov našega kolekti-

va, ki — pa četudi kritično — doprinašajo svoj delež k napredku naše delovne skupnosti; ne gre potemtakem za samoupravno prizadevnost, ki bi bila sama sebi namen, temveč za prizadevanje — se pravi tudi kritično — sodelovanje v skupnih naporih za povzdig našega podjetja; gre za skrb za tradicijo, ki spet ne sme biti sama sebi namen, temveč za prizadetost vsakega posameznika, da vložijo kar največ svojega osebnega prizadevanja za napredek podjetja. Prepričani smo, da je večina našega delovnega kolektiva usmerjena tako — in prav zato smo polni zaupanja v naš nadaljnji napredek in razvoj.

Dr. B. V.

Sodelovanje Litostroj - Renault

Ob koncu meseca junija se je razvedelo po tisku. Delavski svet Litostroja je pogodbo obravnaval in odobril. V začetku julija je bila pogodba predložena Zveznemu sekretariatu za gospodarstvo, da prične s postopkom preučevanja in odobravanja. Za kaj pravzaprav gre?

V zadnjih mesecih so strokovne službe Litostroja in Renaulta, pa mednarodne korporacije za investicije v Jugoslaviji in ostalih partnerjev intenzivno preučevale predloge, formulacije in koncepte nadaljnega sodelovanja med Renaultom in Jugoslavijo (dejansko za to tudi gre) na podlagi pogodbe o medsebojnem, skupnem vlaganju v proizvodnjo avtomobilskih delov in avtomobilov. Od vseh predloženih konceptov je bil izbran koncept proizvodnje kardanskih polosi, ker je po mnenju vseh za nas najugodnejši. Kardanska polosa, ki jo je Renault lahko oddal v proizvodnjo, je najnovejšega koncepta in je zanjo odkupljena licenca svetovno znane firme GLAENZER. V proizvodnji te polosi bo tako poleg ostalih proizvajalcev v Franciji in izven nje (Zah. Nemčija) sodelovala tudi Jugoslavija. S tehničnim delom smo končali. Obiskali smo skupaj z Renaultom Železarno na Ravnah zaradi potrebnih specialnih jekel. Predstavniki tehnologije, laboratorijev in nabave RENAULT-a so bili enakega mnenja, da je ta tovarna dejansko zmožna proizvajati taka jekla. Železarna, ki smo si jo v celoti lahko ogledali, je nanje napravila močan vtis. V Kovaški industriji Zreče, ki naj bi delala za polosi potrebne odkovke, smo si ogledali sedanjo proizvodnjo, ki je namenjena pretežno prav avtomobilski industriji in smo se zedinili, da so Zreče na takšni tehnični in tehnološki ravni, da bodo to proizvodnjo zmogle. Mehanska obdelava, termična obdelava in montaža kardanskih polosi v Litostroju pa bodo zahtevale poseben obrat, prirejen za velikoserijsko proizvodnjo, saj gre za 4000 kosov dnevno. Dnevno bo potrebno izdelati in odpre-

miti ca. 150 ton visokoobdelanih polosi, ki bodo namenjene montažnemu traku Renaulta v Franciji in drugod in za katere bo Litostroj edini proizvajalec. Samo tako smo lahko namreč dosegli zadovoljivo serijo in ekonomično izdelavo.

Izvoz polosi bo ekonomska osnova za uvoz avtomobilskih delov, namenjenih proizvodnji avtomobilov. Predvideni so zaenkrat trije modeli do kubature 1300 ccm, za katere smo lahko ocenili, da bodo njihove serije dovolj velike, da se bo izplačala vgradnja tudi doma izdelanih delov. Tako bomo zmanjšali vrednost avtomobilskih delov, ki bodo uvoženi za enoto, in z istimi sredstva povečali število vozil.

Zaradi potreb polosi na montažnem traku, ki je določena s planingom razvoja, je investicija v obrat polosi koledarsko povsem definirana: pripravljeni moramo biti v drugi polovici l. 1974. Da pa bi ev. spremembe planinga ali drugi faktorji, ki lahko vplivajo na pričetek proizvodnje polosi, ne vplivali negativno na proizvodnjo avtomobilov, pričetek investicije v to dejavnost ni koledarsko določen. Bodoči poslovni odbor skupnega podjetja bo z delavskim svetom odločil o pravem trenutku za pričetek investicije. Proizvodnja bo namreč toliko odvisna od dobav avtomobilov, da se bomo le na ta način lahko izognili ev. neprijetnim presenečenjem.

Seveda je s projektom predviden tudi razvoj prodajne in servisne organizacije, ki bo morala biti prilagojena tako povečanemu obsegu poslovanja.

Ta projekt je s potrebnimi izračuni in pravnimi formulacijami sedaj predložen Zveznemu izvršnemu svetu v odobritev. Še-

le potem bomo lahko z gotovostjo govorili, da ga bomo tudi izvajali. Vendar so zvezni organi že med snovanjem konceptov bili tekoče informirani o zadevi, tako da ne pričakujemo večjih težav pri odobravanju.

Skupaj s proizvodnjo ostalih avtomobilskih delov, ki so za nas izven domene našega znanja ali pa zelo specifični (avtoelektrika, gume, plastika, stekla i.p.), bo ta projekt vnesel v številna jugoslovanska podjetja razgibanost in povezovanje s tehnološko napredno proizvodnjo v svetu, še posebej v Franciji. Obenem pa lahko zagotovimo, da gre šele za pričetek obsežnejših projektov, ki bodo v bodočnosti lahko bistveno spremenili proizvodni koncept ne le našega temveč še katerega drugega jugoslovanskega podjetja. Trenutno smo že v pregovorih za še eno veliko proizvodnjo avtomobilskega dela, ki zahteva novo investicijo, ki pa smo ga zaradi

njegove specifičnosti prepustili drugemu podjetju, ki bo v slučaju realizacije delal ne le za nas, temveč tudi za druge evropske avtomobilске tovarne.

Tako v Litostroju skušamo ujeti zamujeno. Prepričani smo, da so sedanja gospodarska gibanja v svetu taka, da bodo nujno zahtevala povezanost naše industrije ne le znotraj Jugoslavije temveč tudi daleč izven našega, vseeno ozkega gospodarskega prostora.

Za takšna gibanja imamo dnevno primere. Vzemimo najnovejšega pri našem principalu Renaultu:

28. junija t. l. sta Peugeot in Renault sklenila pogodbo z Volvom o skupnem razvoju in proizvodnji motorjev. Predvidena je nova tovarna motorjev v DOUVRINU (Pas de Calais — v območju Rokavskega preliva torej), ki naj bi konec sedemdesetih let

proizvajala 350.000 motorjev za potrebe treh partnerjev.

V prvem trenutku je novica osupljiva. Vendar se da sklepati, zakaj je do tega prišlo. Vse večje onesnaženje zraka z izpušnimi plini, ki so nujno zelo naraščajoče motorizacije, zahteva vedno nove študije na področju motorjev z notranjim izgorevanjem. VOLVO je že doslej veliko izvažal v Združene države Amerike, kjer so zadevni predpisi najstrožji in ima zelo verjetno velike izkušnje pri tem. V kratkem bodo tudi evropske države (in Ljubljana!) prisiljene nekaj narediti in bodo verjetno predpise bistveno zaostrile. Le s skupnimi tehnološkimi in finančnimi naporji bodo avtomobilске firme lahko temu kos. Pri tem bodo izkušnje enega zelo prav prišle drugemu. Za tovarno, ki je v letu 1970 izdelala in prodala 1.159.745 avtomobilov, je ta razvoj lahko odločilnega pomena.

Tudi mi stopamo v krog proizvajalcev. Resno in preudarno se bomo morali lotiti nalog, ki so pred nami, in skrbno tehtati vsak korak, če naj zagotovimo svoj razvoj za bodoča leta. Pri tem nam bodo izkušnje naprednejših v veliko oporo in pomoč.

Športni novinci Renaulta

Tovarna Renault se po nekaj letih spet vrača k serijski proizvodnji kupéjev zelo športnega videza. To sta sedaj modela Renault 15 in Renault 17 s kar šestimi inačicami, ki jih bodo uradno prikazali na jesenskem pariškem avtomobilskem salonu.

Spomnimo se pri tem, da tovarna po Floridi in še močnejši Caravelli, dveh športnih modelih iz Renaultove preteklosti, ki sta razen dobrih vozni lastnosti imeli še tehnično zanimivo izdelano karoserijo »hard top« in kabriolet obenem, nekaj let ni imela na trgu nobenega športnega kupéja.

Zato je francoski avtomobilski gigant pripravil v velikem slogu dva nova športna kupéja s kar šestimi inačicami: Renault 15 TL in TS ter še luksuznejši Renault 17 TL in TS brez premične stre-

he ali z njo, z elektronskim vbrizgom in menjalnikom s petimi brzinami.

Pri zamisli teh novih vozil je francoski proizvajalec upošteval predvsem tole:

1. veliko stabilnost na cesti, 2. odlično mehko vzmetenje kljub športnemu vozilu, tako da je mogoče z njim udobno in hitro potovati tudi na daljše razdalje, 3. veliko varnost, sprednji pogon, kolutne zavore s servo napravo, 4. dostopne cene.

Razen naštetega so ustvarjalci novih vozil združili športno plat s turistično in dobili 4 prostore z zelo udobnimi sedeži; zaradi tretjih vrat pa tudi dovolj velik in lahko dostopen prtljžnik.

Popolnoma na novo je konstruiran motor pri Renaultu 17 TS v obeh izvedbah. Motor ima elektronski vbrizg, prav takšnega, kakršnega so pred tem preizkušali pri Gordiniju 12. Vsa elektronika je Boscheva in je bila preštudirana prav za ta model. Motor razvija 120 KM pri 620 obr./min, s hitrostjo nad 180 km na uro. Ima menjalnik s petimi brzinami za vožnje naprej. Zavore so pri 15 TL kombinacija kolutnih spredaj, zadaj pa bobnastih, vtem ko imajo preostali tipi samo kolutne; vsi pa imajo dvojni krožni zavorni sistem s servo napravo in omejevalcem zavorne moči na zadnjih kolesih.

Tako je tovarna Renault pripravila spet dobro premišljeno premiero lepših športnih avtomobilov in tehnično izpopolnje-

Nova železarna

Dne 8. julija je v Smederevu pričela obratovati nova železarna metalurškega kombinata Smederevo.

Na svečano sejo delavskega sveta kombinata so povabili tudi predsednika delavskega sveta Litostroj. Zastopniki železarskega kombinata so predstavniku našega podjetja izročili pismeno zahvalo svojega kolektiva ter bronasto plaketo v znak priznanja za kvalitetno opravljeno delo pri izgradnji nove železarne. Naše podjetje je izdelalo za omenjeno tovarno glavno črpalno postajo in hidromehansko opremo v vrednosti približno dve milijardi starih dinarjev.

Naše podjetje nekaj podatkov o novi železarni: V prvi etapi bo tovarna proizvajala oziroma predelala: 720.000 ton surovega že-

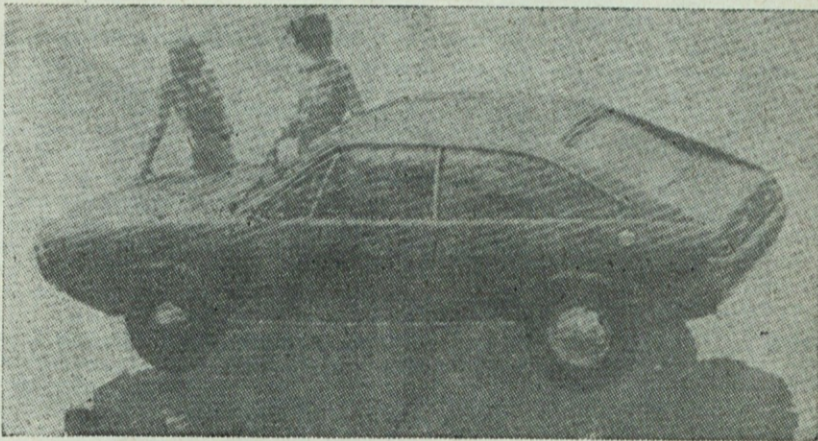
leza, 840.000 ton jekla, 200.000 ton valjanih izdelkov. V prvi etapi so bili zgrajeni naslednji proizvodni obrati: Aglomeracija z dvema strojema, kapacitete po 75 ton na uro; topilnica z visoko pečjo, volumna 1033 kubičnih metrov in proizvodnja 2000 ton surovega železa na dan; jeklarna z dvema LD-konverterjema, po 54 kubičnih metrov, s tremi napravami za kontinuirno litje v slabe; hladna valjarna s povratno kvartovaljalnim strojem 1700 mm.

V naslednjih dveh etapah naj bi se proizvodnja povečala, in sicer v topilnici na 1.940.000 ton, v jeklarni na 2.000.000 ton, v topli valjarni na 1.830.000 ton in v hladni valjarni na 1.400.000 ton jekla. S tem bi proizvodnja dosegla tehnološko zaokrožitev

predelave jekla in seveda tudi ekonomski efekt. Tako bi ta železarna v dokajšnji meri ugasila žejo jugoslovanskega trga po jeklu, katerega uvoz je znašal v letu 1970 kar 1.078.000 ton. Še nekaj podatkov o velikosti železarne: postaja za sprejem rude za aglomeracijo, opremljena z viper napravo za obračanje vagonov, ima kapaciteto 1000 ton rude in 500 ton koksa na uro. Največja visoka peč v Jugoslaviji je avtomatizirana v tolikšni meri, da ji streže le 10 strokovnjakov. Oddelek kortiliva ima tri dvožilne naprave za kontinuirno litje 1.200.000 ton letno. Za potrebe železarne so položili prvi industrijski podvodni plinovod, ki je dolg 40 km in ima kapaciteto 40.000 kubičnih metrov plina na uro. Plinovod je zgrajen na dnu reke Dinare. Zgradili so tudi tovarno pristanišče s kapaciteto 18 milijonov ton. Do železarne pripelje po kanalu dnevno lahko tudi do 20 največjih rečnih ladij.

V novi železarni bo produktivnost dosegla na delavca 123 ton letno. V tej železarni so pogoji dela neprimerno boljši kot so bili v stari. Poprečna starost delavcev je 34 let, starost vodilnih delavcev pa 36 let. V kombinatu bo leta 1972 delalo 5400 delavcev, med njimi bo 240 diplomiranih in 140 obratnih inženirjev, 500 tehnikov, 1760 visoko kvalificiranih in drugih kvalificiranih delavcev.

Pohvala železarskega kombinata pomeni našemu delovnemu kolektivu zelo lepo priznanje. Z obratovanjem nove železarne se odpirajo Litostroju širše možnosti poslovnega sodelovanja, posebno na področju vzdrževalnih naprav ter pri gradnji druge in tretje etape železarne.

Renault 15 TL z dvojnimi vplinjačem Weber

Glavne karakteristike novih modelov so:

Karoserija je samonosna, lep oblik in nekoliko okrepljena. Sprednji pokrov se odpira proti vetru, zasteklenost je večja pri modelu 15 kot pri modelu 17, zadnja okna pa se odpirajo navzven.

Motor je pri vseh modelih štiriatkten s štirimi valji v liniji, glavna gred ima 5 ležajev, ventili so v glavi in hlajenje poteka s tekočino v hermetičnem zaprtem tokokrogu. Tip 15 TL ima motor »dvanajstice« 1289 ccm in 68 KM pri 5500 vrt./min ter dvojni vplinjač Weber. Hitrost je nad 150 km/h.

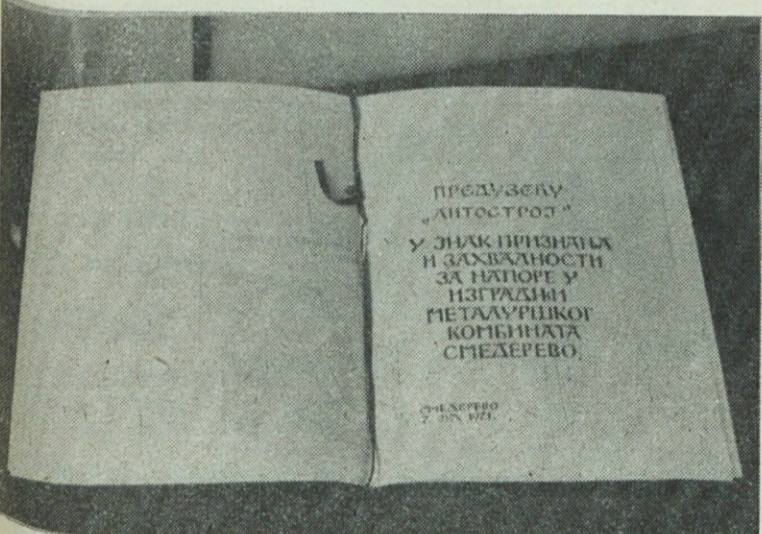
Pri inačicah 15 TS in 17 TL je vgrajen motor 1565 ccm, podoben tistemu pri 16 TS, le da so tehnične spremembe pri vsisnih in izpušnih ventilih. Tako sta povečani moč in hitrost prek 170 km na uro.

nih vozil. Mi samo želimo, da bi cenejše inačice teh vozil-novincev kmalu dobili tudi na naš trg.

Iztok Vrčon

Nova knjiga

V založbi Borec je izšla knjiga Jožeta Vidica Beg z morišča. Pisec je v svojih reportažah opisal številne in zanimive dogodke iz narodnoosvobodilne vojne na Gorenjskem. Z vztrajnim raziskovanjem in zasliševanjem še živčih prič je prepričljivo razkril nekatera dogajanja, ki doslej še nimo bila znana. Pripoved je živa in tekoča, zanimivo branje ne samo za tiste, ki so vojno sami doživeli, temveč tudi za mladino. Knjiga je bila nagrajena s III. Kajuhovo nagrado za leto 1970.

Lepo priznanje našemu delu

(Foto B. Kocjančič)

Pomen kolektivnega zavarovanja

Ena najvažnejših nalog vsake delovne skupnosti je, da zagotovi delavcu varne pogoje dela. Toda kljub temu, da vsak član delovne skupnosti upošteva pri svojem delu predpise o varstvu pri delu, se iz subjektivnih ali objektivnih vzrokov ponavljajo nezgode pri delu.

Kaj pomeni kolektivno nezgodno zavarovanje in kakšne koristi ima delavec od takega zavarovanja?

Mesečna premija	Nevarnostni razred	Nezgodna smrt	Trajna invalidnost
Mesečna premija 4,00 din	I	27.000	54.000
	II	18.000	36.000
	III	13.500	27.000
	IV	10.800	21.600
	V	9.000	18.000
Mesečna premija 6,00 din	I	40.500	81.000
	II	27.000	54.000
	III	20.250	40.500
	IV	16.200	32.400
	V	13.500	27.000
Mesečna premija 8,00 din	I	54.000	108.000
	II	36.000	72.000
	III	27.000	54.000
	IV	21.600	43.200
	V	18.000	36.000
Mesečna premija 10,00 din	I	67.500	135.000
	II	45.000	90.000
	III	33.750	67.500
	IV	27.000	54.000
	V	22.500	45.000
Mesečna premija 12,00 din	I	81.000	162.000
	II	54.000	108.000
	III	40.500	81.000
	IV	32.400	64.800
	V	27.000	54.000

Najprej moramo pojasniti, da je osnova za tako kolektivno nezgodno zavarovanje to, da se skupaj zavaruje za primer nezgodne smrti oz. trajne invalidnosti najmanj deset delavcev. Tako zavarovanje se torej razlikuje od zavarovanja civilne odgovornosti podjetja, ko sklone podjetje zavarovanje odgovornosti podjetja, ki izvira iz njegove dejavnosti in ima za posledico poškodovanje delavcev. Torej mora biti v takem primeru objektivna krivda podjetja, ne sme pa priti do nesreče pri delu zaradi krivde delavca.

V našem podjetju do 5. februarja letos nismo imeli sklenjenega takega zavarovanja civilne odgovornosti. Kolektivnega nezgodnega zavarovanja pa naše podjetje ni sklenilo, temveč priporoča, da bi akcijo za tako kolektivno zavarovanje organizira med delavci sindikalna organizacija. Pobudo za tako kolektivno zavarovanje je dala zavarovalnica, ki je predložila tudi ustrezne ponudbe za tako zavarovanje.

Da bi se člani naše delovne skupnosti boljše spoznali s koristmi tega zavarovanja, bomo navedli nekaj najvažnejših značilnosti kolektivnega nezgodnega zavarovanja.

1. Zavarovanje lahko sklone več posameznikov ali v njihovem imenu sindikalna organizacija tako, da se premije za to zavarovanje odtegujejo mesečno pri osebnem dohodku delavcev.

Mesečne premije in zavarovalne vsote za kolektivno nezgodno zavarovanje so naslednje:

Po zavarovalni pogodbi so člani delovne skupnosti razvrščeni v pet nevarnostnih razredov po seznamu poklicev, in sicer:

V I. nevarnostni razred spadajo zlasti administrativno, tehnično in drugo osebje po pisarnah.

V II. nevarnostni razred spadajo administrativno-nadzorno osebje, vratarji, snažilke itd.

V III. nevarnostni razred spadajo osebe, ki nadzorujejo gradnje — inženirji, stavbeniki in tehniki pri gradnji predorov, rudnikov, mostov, hidrocentral, jezov in vodnjakov, kakor tudi gradbeni delovodje, ki samo nadzorujejo delo.

V IV. nevarnostni razred spadajo gradbeni delovodje, ki nadzorujejo delo pri gradnji predorov, rudnikov, mostov, hidrocentral, jezov in vodnjakov; monterji, žerjavisti in upravljači gradbenih strojev, šoferji idr.

V V. nevarnostni razred spadajo gradbeni delavci in drugi, ki fizično delajo pri gradnji predorov, mostov, rudnikov, hidrocentral, jezov in vodnjakov; monterji, žerjavisti in upravljači gradbenih strojev, šoferji idr.

V primeru invalidnosti, ki je manjša od 100 odstotkov, izplača zavarovalnica zavarovancem zavarovalno vsoto v odstotku po tabeli invalidnosti. Stopnjo invalidnosti določi zdravnik.

V primeru smrtnih nezgod plača zavarovalnica vsoto zakonitim dedičem po zakonitem dednem redu (zakoncu in otrokom; če teh ni, pa staršem, dedom, babicam itd.).

Zavarovalnica bo ob vsakem smrtnem primeru, ki bo posledica nezgode ali ki bo povzročila trajno invalidnost, izplačala zavarovalne vsote, ki so navedene v navedeni tabeli.

2. Ugodnosti tega zavarovanja za delavca so v tem, da je to zavarovanje najcenejše. Zavarovan je vsak delavec ne glede na

starost in zdravstveno stanje. Delavcem, katerih splošna delovna zmožnost je zaradi hudih bolezni, telesnih hib in pomanjkljivosti trajno zmanjšana, ni potrebno plačati nobene dodatne premije in se jim zavarovalne vsote ob nezgodi ne znižajo.

3. Zavarovalnica jamči po tem zavarovanju za vse nezgodne primere, ki bi se pripetili na delu ali izven dela.

4. K temu nezgodnemu zavarovanju se lahko priključi tudi zavarovanje za primer naravne smrti. Vsak zavarovanec je zavarovan ne glede na nevarnostni razred za 1.000 din z doplačilom mesečne premije 0,20 din.

5. V primeru, da ima delavec že sklenjeno kakšno individualno ali življenjsko zavarovanje, se lahko zavaruje tudi še kolektivno in se odškodnina za trajno invalidnost izplača iz vseh obstoječih zavarovanj.

Na koncu bi še radi pojasnili, kaj se šteje za nezgodo po tem zavarovanju.

1. Nezgoda je vsak nenaden, od zavarovančeve volje neodvisen dogodek, ki deluje v glavnem od zunaj in naglo na zavarovančovo telo ter ima za posledico njegovo smrt, popolno ali delno nivalidnost, prehodno delovno nezmožnost ali okvaro zdravja, ki zahteva zdravniško pomoč.

2. Za nezgode se šteje zlasti: povozitev, trčenje, udarec s ka-

kim predmetom ali ob kak predmet, udar električnega toka ali strele, padec, spodrsnjaj, strmoglavljenje, ranitev z orožjem, z različnimi drugimi predmeti ali eksplozivnimi snovmi, vbod s kakim predmetom, udarec, ali ugriz živali.

3. Za nezgodo se tudi šteje: — zastropitev prebavnih organov s kemičnimi sredstvi ali s hrano;

— zastropitev zaradi vdihavanja plinov ali pare — razen poklicnih obolenj;

— okužba poškodbe, ki je nastala zaradi nezgode;

— opekline z ognjem ali elektriko, vročimi predmeti, tekočinami ali paro, s kislinami, lužninami ipd.;

— zadavitev ali utopitev;

— dušitev ali zadušitev zaradi zasipanja (z zemljo, peskom in podobno), kakor tudi zaradi vdihavanja pare ali plinov — razen poklicnih obolenj;

— mrčesni pik, razen če takšen pik povzroči kako nalezljivo bolezen;

— preteg mišic, izpah, zvin, zlom kosti, ki nastanejo zaradi naglih telesnih kretenj ali nenadnih naporov;

— delovanje svetlobe, sončnih žarkov, temperature ali slabega vremena, če je bil zavarovanec takšnemu delovanju izpostavljen zaradi nezgode, ki se je neposredno pred tem zgodila ali mu je bil izpostavljen zaradi re-

ševanja človeškega življenja.

4. Za nezgodo se nikakor ne štejejo:

— vse navadne, nalezljive in poklicne bolezni;

— bolezni, ki nastanejo zaradi psihičnih vplivov;

— trebušne, popkovne, vodne in podobne kile, razen tistih, ki nastanejo zaradi poškodbe trebušne stene po neposrednem delovanju zunanje mehanične sile;

— hernie diski intervertebralis in vse vrste lumbalgij;

— odstop mrežnice;

— infekcije in obolenja, ki nastanejo zaradi raznih oblik alergije, zaradi rezanja ali trganja žuljev in drugih izrastkov trde kože;

— anafilaktični šok, razen če je nastal pri zdravljenju zaradi nezgode;

— posledice, ki nastanejo oziroma ostanejo zavarovancu zaradi napada deliriuma tremensa;

— delovanje rentgenskih, radijskih, nuklearnih in podobnih žarkov;

— posledice medicinskih, posebnih operativnih posegov, ki se opravijo zaradi zdravljenja ali preprečevanja bolezni (preventiva), razen če je do tega posledice prišlo zaradi dokazane napake medicinskega osebja.

To so v kratkem navedene ugodnosti kolektivnega nezgodnega zavarovanja.

Kot smo že uvodoma navedli, je zavarovalnica predložila sindikalni organizaciji našega podjetja obširno ponudbo za kolektivno nezgodno zavarovanje z vsemi navedenimi ugodnostmi. Sedaj je potrebno o tej stvari razmisliti in se odločiti za sklenitev takega zavarovanja, ki je za delavce res koristno. M. S.

Novo proizvodno sredstvo

VODORAVNI VRTALNI IN FREZALNI STROJ ZNAMKE ŠKODA, MODEL W. D. 200 A iz ČSSR

Iz reparacij zadnje vojne nam je bil med ostalo opremo dodeljen tudi vodoravni vrtni in frezalni stroj (kratk: Bohrwerk), izdelek tovarne Schiess & Defries iz Nemčije, katerega čas izdelave cenimo nekako pred prvo svetovno vojno. Spričo tako častljive starosti stroja res nismo mogli pričakovati, da bi stroj le tega in izpeljava posameznih elementov bila kolikor toliko podobna sodobnim strojem. Velikost stroja pa je vzbujala spoštovanje, saj je bil leta največji v svoji vrsti. Ocenili smo, da nam bo koristil pri grobi obdelavi — kosmačenju težkih in velikih predmetov.

Minevala so leta in okrog opisanega stroja so se začeli zbirati novejši stroji, lepšega videza, hitrejšega delovanja in mo-

Tehnični podatki stroja:

Premer delovnega vretena	200 Ø mm
Izpah vretena (2 stopnji)	1600 in 2000 mm
Koristni hod: navpični	3150 mm
vzdolžni	7000 mm
Priključna moč motorjev	75 kW
Skupna teža stroja	68.720 kp

Pribor stroja:

— 3 kotne frezalne glave (različnih izvedb),
— naprava za rezanje navojev,
— naprava za hlajenje,
— suport za plansko struženje,
— vrtljiva miza z lastnim pogonom 4 kW in dovoljeno obremenitvijo 20 ton z velikostjo mize 2000 × 2000 mm.

Naj omenimo še, da smo pred odločitvijo primerjali pogoje dobave tudi drugih znanih proizvajalcev strojev iz Italije in Nemčije. Veliko vlogo je odigral zelo ugoden dobavni rok, saj je bila s Strojimportom iz Prage, ki zastopa slovite Zavode Škoda, Plzen, podpisana pogodba 18. 3. 1970 z dobavnim rokom IV. kvartal, pri čemer naj bi bil to mesec november 1970.

Za uvoznika smo izbrali znano trgovsko podjetje Metalka iz

dernejših pogonskih mehanizmov. Že sam pogled na starega »tovariša« je terjal zamenjavo. Ker pa je v tovarni vedno in veliko več potreb, kot pa je finančnih sredstev na voljo, smo zamenjavo dočakali šele na prelomnici 1970/71. Za nakup novega stroja smo zbrali veliko število ponudb različnih renomiranih izdelovalcev tovrstnih strojev. Ozrli smo se tudi na naše sosede v Železarni Ravne in Jugoturbini Karlovac, ki so v zadnjih letih montirali v svojih delavnicah take in podobne stroje. Ko smo spoznali vse te okoliščine, pri tem pa upoštevali tudi finančno izpeljavo tega naročila, smo se odločili za Bohrwerk od Zavoda Škoda iz Plzna, ČSSR, saj smo ob sklepanju dosegli naslednje pogoje kreditiranja:

— 10 odstotkov vrednosti ob podpisu pogodbe,
— 90 odstotkov v treh letih v treh obrokih s 4 odstotnimi obrestmi.

aprilom 1971 je novi stroj vključen v redno proizvodnjo težke obdelave mehanskih obratov.

Po šestih tednih neprekinjenega obratovanja smo si ogledali omenjeni stroj, da bi izvedeli od delavcev, kako deluje. Na vprašanje: »Kaj lahko poveste o delu s strojem Škoda?« je delavec Franc Pekolj povedal naslednje: »Na tem novem stroju delam od srede aprila. Všeč so mi komande na stroju, ker so zelo priročne in ne utrujajo delavca. Posebno koristne pa so merilne naprave za nastavitve v vzdolžnem, navpičnem in globinskem gibanju. Medtem ko je v vseh drugih pogledih delovanje stroja brezhibno, pa lahko rečem, da je pri navpični obdelavi, in sicer od zgoraj navzdol slabše, saj pri tem stroj trese in ni mogoče vzeti velikega ostružka pri kosmačenju. Pohitite pa bi morali še z izdelavo manjkajočega orodja, ki je še v delu v orodjarni.« Pri bližnjem enako je povedal tudi drugi izumski delavec Franc Dobnikar.

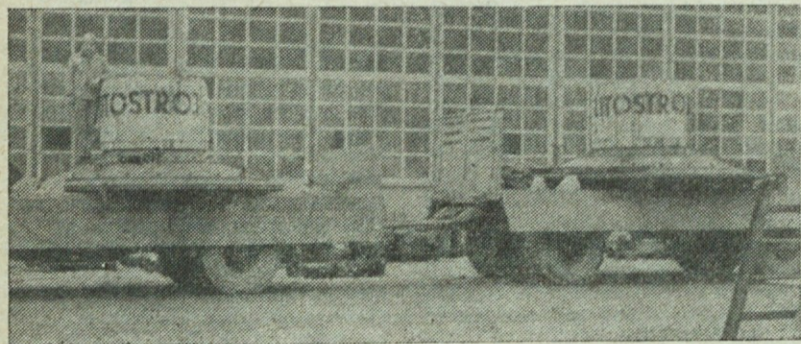
Ko sva se z novinarjem našega tovarniškega časopisa tov. Prijateljema mudila pri stroju, je prišel mimo šef projektant hidravličnih stiskalnic in elektro opreme dipl. ing. Peter Vogrič, da bi si ogledali, kako napreduje obdelava ogradja neke stiskalnice, ter izjavil: »Prav ste naredili, da ste nabavili ta stroj, pa tudi delo bo zanj za vse leto,« ter pri tem pokazal na večje število ogradij stiskalnic, ki čakajo na obdelavo. inž. Anton Levstek

Letos smo vključili v proizvodnjo naslednje stroje: vodoravni vrtni in frezalni stroj Škoda

orodjarski frezalni stroj znamke Prvomajska modela ALG 200 za orodjarno

pokončni frezalni stroj znamke Meckert — proizvod Prvomajske s programom Isura (za mehansko obdelavo)

tri revolverseke stružnice — programski proizvod za 8 Mai — Karl Marks Stadt, DDR — model DRT 80 za mehansko obdelavo aparate za varjenje pod zaščito CO₂

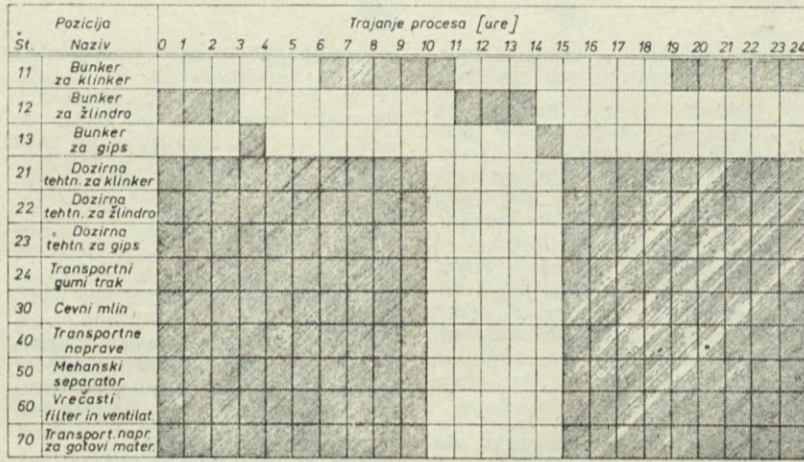
Transport čelnih sten cevnega mlina (Foto J. Zlebnik)

NEKATERI PROBLEMI PROIZVAJALCEV OPREME ZA PROCESNO INDUSTRIJO S POSEBNIM OZIROM NA OPREMO CEMENTARNE

Procesna industrija in oprema za cementarne

(Nadaljevanje)

Diagram časovnega poteka procesa rišemo zlasti pri delno kontinuirnih ali diskontinuirnih procesih. Iz takega diagrama je razviden čas trajanja posameznih delnih procesov ali faz procesa, kar je zlasti važno tedaj, ko se morajo posamezne faze procesa prekrivati. V cementni industriji je na primer uporaba takega diagrama neizogibna zlasti pri diskontinuirnem procesu homogeniziranja surovinske moke. Zaradi enostavnosti je na sl. 4 prikazan diagram časovnega poteka procesa za sicer kontinuirni proces mletja, ki je prekinjevan le v času konic porabe el. energije, t. j. običajno od 10. ure do 15. ure. Diskontinuirni je le proces polnjenja v posamezne bunkerje.

■ obratovanje □ mirovanje

Slika 4. Diagram časovnega poteka procesa

Terminska disciplina

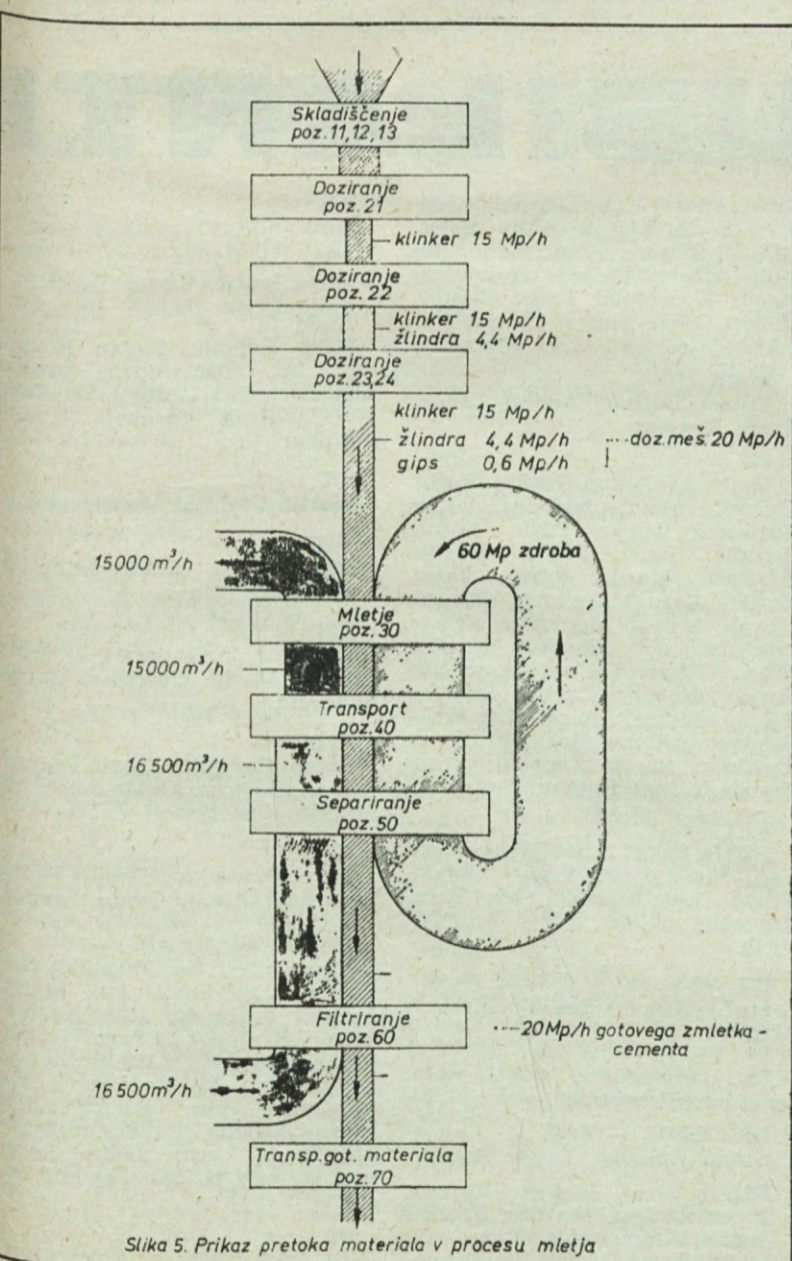
Zlasti pri zahtevnejših procesih narišemo tudi shemo pretoka materiala in energije. Na osnovi teh shem je večkrat možno najti slabosti v ekonomičnosti procesov.

Sl. 5 prikazuje zopet za primer mlinice cementa pretok materiala v obliki, ki je poznana tudi kot Sankey-diagram. Posamezne faze procesa so označene v blok shemi s pravokotniki; skoznje pa je speljan pripadajoči tok materiala.

Sirina pramena pretoka materiala je risana pri tem proporcionalno količini materiala na določenem mestu.

Pri nadaljnjem obdelovanju procesa je potrebno seveda sestaviti še spisek ljudi po številu in kvalifikaciji za montažo, za spuščanje v pogon in za redno obratovanje procesa itd., kar pa za pojem procesa samega ni več važno.

Za nemoteno odvijanje del na celotnih projektih od osnutka do spuščanja v pogon je važna terminska disciplina. To terminsko disciplino »uzakonimo« s terminskimi zahtevki, ki jih zaradi preglednosti tudi grafično prikazujemo ali pa celo pripravimo za računalniško uporabo.

Slika 5. Prikaz pretoka materiala v procesu mletja

nih in kemijskih raziskav, preko izdelave projektov in opreme same do montaže, spuščanja v pogon ter včasih tudi vodenje objektov za določen čas normalnega obratovanja.

Konvencionalna tehnika planiranja

S takozvanimi gantogrami določimo časovno zaporedje posameznih del na nekem objektu. Iz takega gantograma pa v splošnem ni razvidna funkcionalna povezava teh posameznih del, oziroma ni razvidno, če je zač-

tek naslednjega dela pogojen z zaključkom prehodnega.

Konvencionalna tehnika planiranja zahteva zato zelo izkušena planerja, ki mora celotni projekt do podrobnosti poznati. Primer gantograma je prikazan na sliki 6.

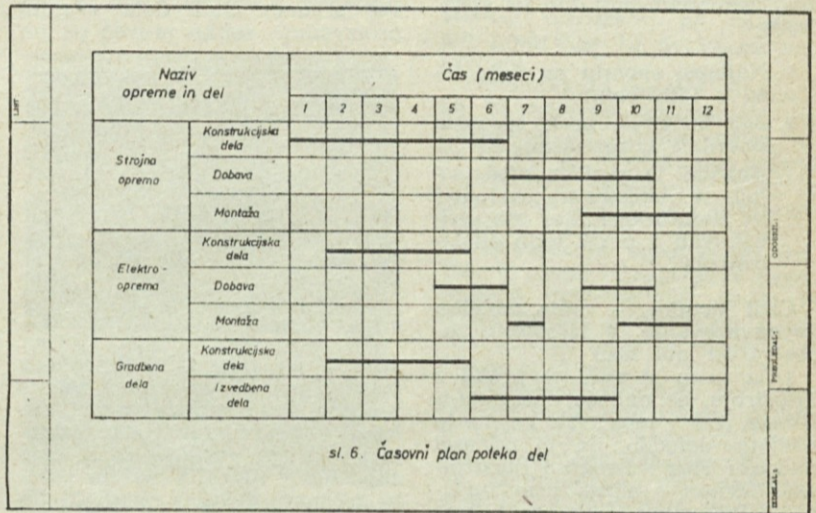
Tehnika mrežnega planiranja.

S konvencionalno tehniko planiranja se je zlasti pri obsežnejših projektih vse težje doseglo zadostno preglednost, posebno zaradi velikega števila pri projektnih sodelujočih dejavnosti. Iskali so nove možnosti in načine, kako bi čim pregledneje prikazali in

nato kontrolirali potek izvajanja določenega projekta. Vodje obsežnih del so želeli biti pri izvajanju čimbolj na tekočem, kaj se v določenem času dela, v kolikoli meri je delo opravljeno in katere operacije bodo sledile.

Tako so v letu 1957 uporabili tehniko mrežnega planiranja, takozvani CPM (Critical Path Method) — metoda kritičnega zaporedja, pri podjetju du Pont de Nemours and Co. Inc., ki je sodelovalo pri izvajanju velikih objektov za kemijsko industrijo s podjetjem Rand Remington Corporation.

(Se nadaljuje)

sl. 6. Časovni plan poteka del

Ob krvodajalskem prazniku

Dan krvodajalcev je bil resda že pred dvema mesecema, toda pisati o humanosti krvodajalskih akcij ni nikoli odveč. Ob dnevu krvodajalcev so naši krvodajalci najprej obiskali svoje tovariše v pobrateni Parmi, zatem pa so se udeležili proslave 30-letnice krvodajalstva v Bruslju.

V naslednjih vrsticah bi želel opisati tisto, kar nas je očaralo v Parmi in v Bruslju. Ob tem naj poudarim, da so v Italiji in v Belgiji govorili o naši organizaciji kot o vzoru za krvodajalsko organizacijo.

Poglejmo, kako je bilo v Parmi! Po vožnji z avtobusom, trajala je vso noč, smo se po kratkem postanku v Veroni ustavili pred Mantovo, kjer so nas sprejeli predstavniki AVIS (Associazione volontari Italiani nel sangue — združenje prostovoljnih italijanskih krvodajalcev). Nato smo se odpeljali v Parmo, kjer smo najprej položili venec na spomenik padlim partizanom. V Parmi so nas gostili kar tri dni: 28., 29. in 30. maja. Po kosilu so nam ljubeznivi domačini razkazali svoje mesto, zvečer so priredili koncert, kjer so nastopili kitaristi in pevci; ti so že lani ob svojem obisku v Ljubljani želi mnogo odobravanja.

Naslednji dan smo dali kri. Pri njih je dajanje krvi zelo preprosto: brez sterilnosti, brez belih halj, copat in mask. Naši krvodajalci so bili nad tem navdušeni, posebno še zato, ker so jim jemali kri, ne glede na vrsto zaužite hrane pred oddajo krvi. Postavil sem se v bran za naš način odvzema krvi, ki štedi s človekovo krvjo v korist krvodajalca in prejemnika. Domačini odklonijo dajalca krvi samo v primerih visokega krvnega pritiska, znižane vrednosti krvnega barvila (hemoglobina) ali pa prevelike količine zaužitega alkohola. Po odvzemu krvi smo dobili plastični ovitek s prospekti Parme in okolice ter podobico z molitvijo krvodajalcev, ki jo je sestavil papež Janez XXIII. Po kosilu smo si ogledali Parmo. Ob slovesni večerji so nam izročili darove, ki so imeli kar precejšnjo vrednost. Petim krvodajalcem so podarili še posebno dari-

lo: knjigo Galerie nazionale di Parma s najznamenitejšimi slikami parmske galerije in skatlo, v kateri je bila v okviru in z rdečim suknom obdana že omenjena molitev krvodajalcem. To me je presenetilo, a ni nikogar motilo, saj je šlo v tem primeru za pomoč trepečemu človeku.

Še bolj sem bil presenečen, ko smo si ogledali dom AVIS v Fidenzi mestu 23 km severozahodno od Parme. Mestece šteje okrog 10.000 prebivalcev. Tu imajo krvodajalci svoj dom, kjer odzvece tudi pogoste. Letos so praznovali 20-letnico ustanovitve svoje organizacije. Na proslavo so povabili tudi predsednika republike Saragata, katerega je zaradi odsotnosti opravičil njegov tajnik. Prisotnost visokih gostov na takih proslavah prav gotovo psihološko dobro deluje. V tem mestecu je vsak osmi prebivalec krvodajalec. Zdelo se mi je, da tukaj niso v taki krizi kot pri nas, ko moramo večkrat celo po radiu pozivati krvodajalce.

Naslednji dan smo se vračali proti domu, še prej pa so ljubeznivi domačini obdarili vse naše ženske za velikimi šopki vrtnic. Tudi sprejema pri županu in pri predsedniku province sta bila zelo prisrčna, ne samo vljudnostna. S svojo pozornostjo do nas in še bolj s številnimi krvodajalci so nam naši gostitelji prav lahko za vzgled, saj se morajo kot ena redkih provinc, ki jo upravljajo socialisti in komunisti, boriti za uveljavljanje socialnih načel. Skoraj me je bilo sram, ko sem se spomnil razburjenja naših krvodajalcev ob tem, ko so ob dajanju krvi uknili postrežbo z alkoholnimi pijačami; v Italiji pa sem pri vseh krvodajalskih akcijah videl le črno kavo in sadne sokove.

Dva tedna kasneje sem kot član delegacije republiškega odbora RK Slovenije prisostvoval proslavi 30. obletnice organiziranega krvodajalstva v Belgiji. Za razliko od italijanskega krvodajalstva je tu vse v privatnih rokah, vendar kljub temu krvodajalstvo uspeva. Kri jemljejo samo ob delavnikih popoldan, ne glede na to, ali je dajalec krvi

prej jedel ali ne. Pregled pred odvzemom je zelo enostaven, prav tako tudi odvzem krvi. Člani naše delegacije so bili zelo navdušeni nad tem postopkom, toda kasneje sem jim razložil, da gre na ta način precej dragocene krvi v nič, saj kri, v kateri plava maščoba, ni uporabna za transfuzijo.

12. junija je bila proslava 30. obletnice organiziranega krvodajalstva, ki so se je udeležile slovenska, francoska, luksemburška, švicarska, nemška in španska delegacija.

V petek, soboto in nedeljo smo hiteli od sprejema na oddajo krvi, od slavnega zborovanja do slavnostnega kosila, od polaganja vencev na grob neznanega francoskega vojaka iz prve svetovne vojne pa k spomeniku neznanega belgijskega vojaka, na sprejem k predsedniku mestnega sveta v Bruslju itd.

V soboto so pripravili v tamkajšnji baziliki skupno slovesnost, ki se je iz vljudnosti udeležila tudi naša delegacija. Nagovorili so nas v petih jezikih: francoskem, italijanskem, španskem, nemškem in slovenskem. Pomembnejši od vseh teh slovesnosti je odnos ljudi do krvodajalstva. Vsak krvodajalec je ponosen na to, da rešuje življenja. Krvodajalska organizacija daje vsakemu krvodajalcu materialno priznanje — ne v denarju, pač pa dobi vsak v spomin skodelico za kavo ali za čaj, ali razne vrste krožnikov. Poleg tega dobijo krvodajalci obročke za ključke z obeskom ali pa nalepko za avtomobil, seveda so vsi ti predmeti okrašeni s simbolom krvodajalstva — Belgijci izražajo svoje priznanje krvodajalcem s cenjenimi, a idejno vrednimi darili.

Mimogrede smo opazili, da so vse delegacije spraševale našo za nasvete s področja krvodajalstva. Bili smo v središču pozornosti, skoraj tako kot jubilarant — bruseljska krvodajalska organizacija. Vsepovsod je bilo čutili željo, da bi morali biti krvodajalci nosilci in utrjevalci bratstva med narodi.

dr. T. E.

Zvestoba podjetju Litostroj

V DANAŠNJEM ČASU, KO VSI NEKAM HITIMO, KO SE HITRO ODLOČAMO, HITRO NAVDUŠIMO IN HITRO OBUPAMO, SKRATKA HITRO ŽIVIMO, TUDI NAŠA ZVESTOBA PODJETJU VEČKRAT NI NAJBOLJ ZAVIDLJIVA. PRAV ZATO TOLIKO BOLJ OBCUDUJEMO LJUDI, KI SO ZDRŽALI DVAJSET IN VEČ LET V ENEM SAMEM PODJETJU; OBCUDUJEMO LJUDI, KI SO PRED LETI PONOSNO IZJAVLJALI »MI SMO LITOSTROJČANI«, KI PA SO PRAV TAKO SKUPNO S PODJETJEM PREBILI VSE VIHARJE IN HUDE ČASE.

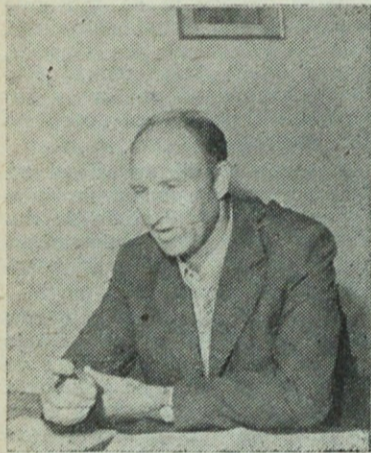
Da bi spoznali nekaj teh članov našega kolektiva, ki se lahko pohvalijo s tako dolgim delovnim stažom v našem podjetju, smo nekaterim postavili tri vprašanja:

1. Najlepši spomin na vaša leta v Litostroju?
2. Kaj bi želeli prek časopisa povedati Litostrojčanom?
3. Kakšna je razlika med delom v Litostroju pred leti in današnjim? Kaj ste pričakovali v prvih letih od Litostroja?

Ciril Venika — vodja oddelka za zavarovanje. V Litostroju zaposlen od leta 1949.

1. Iz časa, ki sem ga prebil v Litostroju, se najraje spominjam tistega dne v letu 1950, ko me je podjetje določilo, da bi odnesel maršalu Titu v Beograd litostroj-sko darilo — miniaturno turbino. Pravzaprav sem se takrat v Litostroju zelo dobro počutil, saj smo bili med seboj vsi enaki. Bili smo res tovariši. V službo v Litostroju sem hodil z veseljem, medtem ko danes tega žal ne morem trditi.

2. Nekaterim vodstvenim in vodilnim ljudem v Litostroju bi svetoval, naj vendar občutijo več osebne odgovornosti za delo, ki ga opravljajo. Želel bi tudi, da bi se položaj glede osebnih do-

hodkov v Litostroju popravil, saj bi to morda pripomoglo k temu, da bi ljudje delali s tisto iskro veselja, ki so jo pokazali v prvih letih Litostroja. Vsem Litostrojčanom pa bi želel, da bi se otreli nekakšne mučne napetosti, ki jo vsak dan bolj opazujemo v naših odnosih.

3. Pred leti smo bili zadovoljni tudi z malim. Za svoje delo nismo pričakovali posebnih nagrad. Že to, da smo videli okoli sebe srečne ljudi in zadovoljne obraze, nam je mnogo pomenilo. V začetku mojega dela v Litostroju mi je bilo seveda mnogo teže kot danes, saj sem bil brez ustrezne prakse, ki sem si jo z leti v našem podjetju pridobil. Ko sem prišel v Litostroj, sem si želel kar najbolje opravljati svojo službo; to so mi olajšali tudi tovarniški ukrepi, ki so nekaj veljali za vse enako. Vidite, zelo me boli, da tega danes ni več. Vsak si želi le sebe razbremeniti in svoje breme preložiti na druge rame. Pri nas nekateri razumejo demokracijo popolnoma po svoje, češ, če je tovarna naša, bom pa z njo delal tako, kot je meni všeč. To je seveda popolnoma nepravilno in škodljivo.

Andrej Jager — modelni mizar. V Litostroju je zaposlen od leta 1947.

1. Prva leta moje službe v Litostroju so bila najlepša, saj so

mi mnogo obljudljali, jaz pa sem bil tako mlad, da sem jim vse verjel.

2. Zdi se mi, da v Litostroju vse premalo ljudi dela v sami proizvodnji, veliko preveč pa jih

poseda po pisarnah. Delavci v proizvodnji so odločno premalo plačani, zato seveda dobri delavci v tolikšnem številu odhajajo v druga podjetja ali se celo zaposlijo v tujini. V našem obratu moramo delati s stroji, ki jih je uporabljal še baron Codelli, to se pravi, da so ti stroji stari najmanj 30 let; so v zelo slabem stanju in jih moramo neprestano popravljati.

3. Med delovnimi pogoji nekoč in danes skoraj ni nobene razlike, le stroji so še bolj iztrošeni, saj so vsako leto starejši. Včasih smo verjeli, da bo čez leta boljše in smo zato delali z vso delovno vnamo, sedaj pa delamo več zaradi vse večje druginje, ki nas vsak dan bolj pesti. V Litostroju sem prišel z veliko željo, da bi se čimprej izučil in da bi si uredil svoj standard.

Zofija Dežutelj — tiskarski strojnik. V našem podjetju zaposlena od leta 1949.

1. Najraje se spominjam tistega dneva pred leti, ko sem kot članica litostroj-ske mladine sodelovala v Titovi štafeti.

2. Litostrojčanom, posebno še mladini bi rada povedala, da smo njega dni bili mnogo bolj skromni, danes pa mladi ljudje zahtevajo vse preveč. V nekaterih časih smo se ob prihodu v službo zavedali, da bomo morali trdo delati, če bomo hoteli kaj zaslužiti, dandanes pa se mladina skoraj norčuje iz tistega, ki trdo dela za svoj vsakdanji kruh. Morda bi še pripomnila, da delamo na zelo starih strojih in menim, da bi bilo res potrebno, da bi obnovili in modernizirali naš strojni park.

3. Ko sem prišla v Litostroj v službo, sem hotela nekaj zaslužiti, pa tudi delo samo me je veselilo. Pred leti je bil delovni režim mnogo strožji, danes so vsi

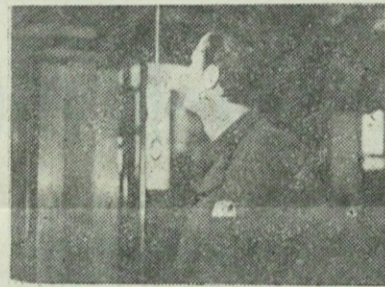

delavci postali nekako bolj »komet«. Če so bile majhne plače, smo morali prav tako trdo delati, kot če bi dobivali visoke osebne dohodke; sicer se od takrat ni mnogo spremenilo, plače so še vedno majhne, delati pa moramo prav tako kot nekaj.

Ivan Klobčar — karusel strugar. V Litostroju je od leta 1949.

1. Najlepši spomin hranim na 20. obletnico svojega dela v Litostroju. Malo je takih, ki bi dočakali 20. obletnico svojega dela na svojem prvotnem delovnem mestu. Tudi jaz bi lahko spremenil svoj poklic, a sem tako vezan na svoje delo, da pri njem vztrajam že 22 let. Po vseh teh letih se res lahko ozremo z zadovoljstvom na uspehe, ki smo jih dosegli. Zadovoljen sem tudi, da sem si ustvaril vsaj majhen standard.

2. Mislim, da bi bilo prav, da bi člani samoupravnih organov imeli pri urejanju gospodarske politike podjetja več besede. Glede na naše delo sem prepričan, da so osebni dohodki odločno prenizki, posebno še zaradi specifičnosti dela, saj je tako delo tako doma kot na tujem mnogo bolje plačano. Res pa je žal tudi težka industrija v primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami v zadnjih letih močno nazadovala. Če hoče mlad delavec v našem poklicu uspeti, ima vsaj v začetku kar precejšnje težave, saj zahteva delo mnogo prakse in znanja. In ne samo to; na delovnih mestih moramo delati z dokaj izrabljenimi stroji. Precej teh strojev smo dobili kot reparacijske stroje, tako da na nekaterih preberemo letnico 1935.

3. Leta 1949 je bilo povpraševanje po strokovnjakih zelo veliko. Ustreznih delavcev za našo

stroko skoraj ni bilo. V teh letih nam je šlo predvsem za to, da bi se težka industrija postavila na noge. Delali smo po 12 ur na dan; prva leta po vojni smo celo vsako drugo nedeljo delali udarniško. Vse to smo počeli zato, da bi čimprej dosegli predvideni plan. Sedanje delo je toliko lažje, kolikor so pogoji dela in tehnični pripomočki boljši, a toliko težje, ker so stroji že skoraj popolnoma izrabljeni. Če sploh želimo konkurirati drugim podjetjem doma in v tujini, je nujno potrebno, da nabavimo mnogo novih strojev. Razvoj naše tovarne ovira tudi vse večji odhod mladih dobrih delavcev v tujino, kjer si poiščejo večji kos kruha.

Ko sem prišel v Litostroj, sem pričakoval veliko, saj sem bil takrat še mlad. V vseh teh litostroj-skih letih sem pričel realno gledati na svoje delo. V zadnjem času večkrat razmišljam o tem, kako to, da se mladi ljudje pri nas ne oprimejo poklica, za katerega so se izučili. Vsako leto naš IC izšola mnogo strojarjev, v tovarni pa ostane le dva ali trije. S šolanjem teh fantov ima Litostroj precejšnje stroške, a kasneje nima od njih tega, kar je upravičeno pričakoval.

Ana Krese — prodajalka cigaret. V Litostroju je zaposlena od leta 1949.

1. V vseh teh letih, kar sem jih prebila v Litostroju, se najraje spominjam tistega dne v letu 1949, ko je naše podjetje obiskal tovariš Tito. Oglasil se je pri meni in govoril z menoj. Dejstvo, da sem se pogovarjala s samim Titom, me je tako pretreslo, da sem od sreče jokala. To je bilo kmalu zatem, ko sem pričela delati v Litostroju. Tudi ob dvajsetletnici svojega službovanja v Litostroju sem bila zelo vesela, saj sem dobila od pod-

jetja prekrasno kristalno vazo. 2. Litostrojčanom bi »polažila na srce«, naj nikar ne zamujajo službe. Menim, da pravočasno vstati res ni noben problem; s

tem da ne prihajajo pravočasno v službo, seveda škodujejo sami sebi. Jaz sem v službi že 22 let, a nisem nikoli zamudila službe. Sedaj naj Litostrojčane tudi pohvalim: kot moje stranke so zelo »fejst« fantje, z njimi sem res zadovoljna.

3. Med delom, ki sem ga opravljala leta 1949, in sedanjim pravzaprav ne vidim nobene razlike. Če je bilo kaj narobe? No, to naj povedo moje stranke. Jaz mislim, da ni bilo, saj se nad mojim delom od sedaj še nihče ni protoževal. Takrat, ko sem prišla sem v službo, sem morala iti v službo, ker nisem imela otrok. Bilo mi je kar težko, sedaj pa sem zelo zadovoljna, da sem v Litostroju.

Ante Burič — stanovanjski referent. V Litostroju zaposlen od leta 1949.

1. Najraje se spominjam 20. obletnice v Litostroju, 20. obletnice samega podjetja ter jubilejnega koncerta, ki ga je priredila pihalna godba Litostroja, katere organizator sem. Ta koncert smo priredili ob 20. obletnici obstoja orkestra v novi šoli Valentina Vodnika.

2. Dandanes je razvoj tehnike prišel že tako daleč, da se vedno bolj zapiramo v svoje osebne okvire. Vedno bolj opazam, da

JUBILANTI

Podjetje Litostroj se bo v mesecu septembru zahvalilo svojim članom za dolgoletno sodelovanje in sicer:

Za 20-letno sodelovanje bodo prejeli zlato plaketo:

Zunanja storitvena enota
Ana Rossi

KS
Vladimir Kovač, Stane Vogel-nik.

FRS
Franc Kovač, Anica Lesjak, Tončka Mehle, Dragica Pogačnik.

KOM. S.
Marjan Belin, Marjan Juvanc, Janez Koderman, Janko Baumkircher, Janez Cigale, dipl. inž. Kazimir Ermenc, Cvetko Furlan, Josip Fabjančič, Stane Grom, inž. Franc Gregorič, Jože Hauschild, Kokalj Marjan, inž. Vasilij Možina, inž. Janko Ogrič, Adolf Perme, inž. Franc Štrus, dipl. inž. Albin Vipotnik, Ivanka Torkar, Alojz Žibert.

SK
Ivan Hrastar, Ivan Lah, Romana Medja, Nada Pivk, Franc Ušaj, Slavko Cvirn, Jože Pogačnik.

PTO
Vera Magdič, Stanislava Blatnik, Karl Platovšek.

TPD
Vladimir Besednjak, Andrej Perko, Vladimir Bertonec, Zlatko Kerekeš, Franc Podgoršek.

PI-MO
Inž. Avgust Klemenc, Anton Kajdiž, Alojz Berginc, Karel Sve-

tičič, Andrej Kolar, Ivan Jambrovič, Boris Kalčič, Alojz Solce, Mihael Žilavec, Franc Hanc, Rudolf Albert, Rudolf Grobovšek, Albin Konestabo, Ignac Kustec, Albert Odeb, Andrej Utroša, Drk Mirko.

PI-PK
Ernest Burnik, Andrej Fende, Franc Vidmar.

FI
Feliks Aš, Anton Gostiša, Karol Gornik, Jože Gluhododov, Jakob Jurkovič, Mirko Pirih, Anton Zevnik, Janez Papič, Marija Kladnik, Marija Šiferer, Jožef Zorjan, Božo Milenkovič, Rihard Novak, Leopold Jelovčan, Vladimir Jankovič, Slavko Majetič, Peter Piškur, Vinko Klemenčič, Anton Novak, Rudolf Stanek, Milan Vidmar, Alojz Kačič, Alojz Jekovec, Alojz Rožman, Ivan Cedilnik, Šumej Leopold, Leon Tanko, Alfred Kolner.

VET
Jožefa Solce, Ignac Podgorelec, Oto Hirschback, Franc Oblak, Franc Pate, Vincenc Flek, Vera Tomažin, Alojz Kosi, Leopold Pirih.

ICL
Prof. Anton Režek, Marjan Maček.

Za petnajstletno sodelovanje bodo prejeli zahvale:

DIR. PODJ. — TAJ.
Anton Kukman, Drago Poje.

EAS
Janez Sansoni, Martina Srpčič.
Zunanja stor. enota
Mirko Košir, Marija Lambrov-ski.

KS
Ivan Jarc

FRS
Janja Ivačič, Viktor Tančič.

KOM. S.
Vera Kopinič, Štefan Rojina, dipl. inž. Jože Šturm, Srečko Bogunovič, inž. Karel Arko, Alojz Nučič, Alojz Šajnovič, Franc Tajnikar.

SK
Marija Ušaj, inž. Anton Sušnik.

PTO
Marija Lah, Janez Mihelčič, Aleksander Štinek.

TPD
Ciril Zor, Janko Remšak, Franc Šramel, Marija Oberstar, Marija Škerjanc.

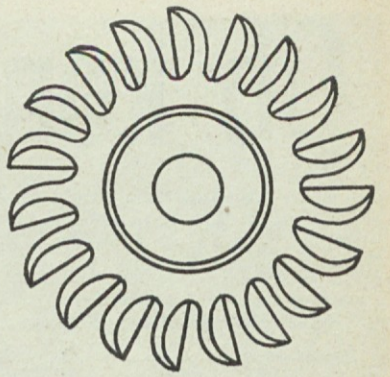
PI-MO
Stane Gorzetti, Franc Pegrad, Anton Prešeren, Omer Jelečević, Marjan Kos, Rudolf Žučko.

PI-PK
Pavel Breznikar, Franjo Panič, Stanislav Guzelj, Gvido Ivančič.

FI
Vinko Cvelbar, Franc Dobnikar, Leopold Grah, Jože Marič, Matevž Šušteršič, Jože Kužnik, Stane Krafogel, Drago Oblak, Franc Mohorčič, Martin Stopar, Šnajder Ivo, Milena Ban, Anton Miklavčič, Peter Repovž, Adolf Straka, Gvido Colja, Štefan Drobnič, Danilo Pečar, Andrej Žebavec, Janez Groznik, Popovič Josip.

PA
Terezija Kostrevec, Anka Cent-ril.

v besedah in dejanju

se ne brigamo za sočloveka, ne sreča in stiska našega bližnjega sta nam deveta skrb in briga. Naši medčloveški odnosi bi morali biti tesnejši, v tovarni bi moralo še posebej vladati večje tovarništvo. Zaradi prevelike skrbi za svoj osebni standard smo pozabili na človeka, ki morebiti takega standarda nima. Ker sem

saj smo pomagali drug drugemu, ne da bi pri tem gledali samo na denarno plat.

Sonja Mravlja — referent za voj. zadeve. V Litostroju zaposlena od leta 1947.

1. V času 24-letnega službovanja v podjetju sem doživela marsikateri prijeten dogodek, pa tudi nemalo neprijetnih doživetij se je zvrstilo v teh letih. Ker je bolje, da neprijetne stvari in dogodke pozabimo, se najraje in najbolj pogosto spominjam dne, ko sem se z družino preselila iz barak v primerno stanovanje.

2. Člani kolektiva so o delitvi osebnih dohodkov in spremembah na področju delitve premalo in na neprimeren način obveščeni. Prav tako bi morali biti vsi seznanjeni s problemi organizacije dela, saj menim, da bi se z dobro organizacijo produktivnost v kolektivu močno zvišala. V Litostroju premalo zvezmo, zakaj naša klasična industrija iz leta v leto nazaduje, pa tudi o ukrepih, da bi se to stanje izboljšalo, nam ničesar ne povedo. Zelo me prizadene tudi to,

da pozabljam na tiste zaslužne člane kolektiva, ki so najboljša leta svojega življenja, svojo moč in zdravje žrtvovali za razvoj in napredek podjetja in naše družbene skupnosti. Sedaj, ko so svoje delo opravili, ni nikogar, ki bi jim v njihovih morebitnih težavah pomagal ali ki bi se vsaj spomnil nanje.

3. Mislim, da smo bili še pred desetimi leti pri skupnem delu pa tudi pri zabavi mnogo bolj povezani. Kljub precej nižjem standardu smo si bili bližji, kar je vplivalo na večjo zagnanost pri delu in je dvigalo našo zavest in pripadnost kolektivu.

V zadnjem času pogrešam razne športne in kulturno-prosvetne akcije, ki so nekdanje združevale Litostrojčane tudi izven delovnega časa.

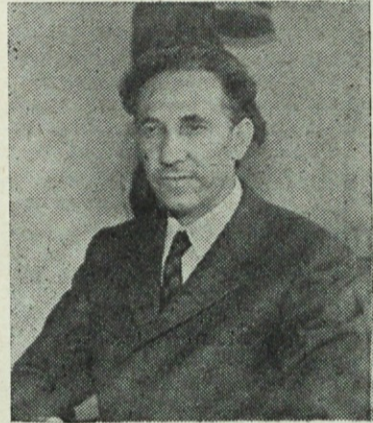
Hrabroslav Premelč — direktor IC. V Litostroju od leta 1947.

1. Veliko je lepih spominov, a posebej se razveselim vsako leto dogodka, ko se vključi v podjetje nova generacija absolventov poklicne šole. Velika je namreč razlika med fanti, ki so ob vpisu v šolo še napol otroci, in potem, ko se pri nas strokovno, duševno in telesno razvijejo. Vedno znova sem vesel, da smo iz njih nekaj naredili, pa čeprav bi za koga želeli, da bi bil še boljši.

2. Upoštevajmo še bolj človeka kot najpomembnejšega činitelja v proizvodnji! Cenimo njegovo strokovno znanje vsaj toliko, kot so vredna sodobna tehnična sredstva, za katera smo večkrat bolj občutljivi kot za ljudi. Res, spričevalo še ni vse, vendar le nekoga opravičuje, da sme opravljati določeno delo in pustimo ljudem, da pokažejo potem z delom, koliko znajo. Velikokrat ne izkoristimo znanja in le-to ostaja kot neizkoriščen kapital ter kaže na naše slabo gospodarjenje.

Sploh pa ne bi smeli pomišljati pri tistih, ki so že z delom dokazali, da so sposobni in so svoje strokovno znanje še obogatili z dodatnim izobraževanjem. Večkrat pa žal odločajo pri zasedbi nekega delovnega mesta vsi drugi kriteriji prej, kot pa že dokazana večja strokovna usposobljenost.

3. Po vojni sem kot učitelj videl pred seboj predvsem poučevanje v takratni industrijski šoli, saj še ni bilo potrebno razvijati toliko raznovrstnih oblik strokovnega izobraževanja. Zato tudi nisem tako občutil celotne kadrovske problematike. Česa posebnega nisem pričakoval. Z razvojem podjetja in z njim tesno povezanega izobraževalnega centra pa se je delo pri izobraževanju precej spremenilo: je mnogo bolj raznovrstno, zahteva nenehno iskanje nove vsebine, oblik in metod dela. Vse to nas še bolj povezuje s podjetjem

in zagotavlja, da učimo za prakso, za življenje. Zadovoljen sem, da sta prejšnja industrijska šola in kasnejša izobraževalni center ter podjetje že od vsega začetka skrbela za tako usmeritev.

Dr. inž. Vladimir Jordan — vodja oddelka za študij in raziskave. V Litostroju od leta 1947.

Najraje se spominjam začetnih let v Litostroju, do nekako 1955. leta, ko se nas je še držal revolucionarni zagon. Doživljal sem prva praktična uresničenja svojega konstruktorskega dela, s tovariši smo kovali načrte za prihodnost in če je bilo treba, smo vsi prijeli za vsako delo. Tedaj smo se res čutili kot kolektiv. Predstavljali smo si, da domovina komaj čaka na sadove našega dela, predstavljali smo si, da smo pionirji našega socializma. Bil sem srečnejši kot danes, čeprav nam je vsega primanjkovalo, saj sem verjel v nek ideal. Škoda, da so se moje sanje tako kmalu razblinile; sicer pa je bilo tako najbrž v vseh časih in povsod.

2. Mislim, da bi Litostrojčani najraje slišali, kdaj se jim bodo zvišale plače; tega žal nihče ne ve. Poskusil bi približno orisati, kakšna je pot do večjih zaslužkov (tako kot drugje po svetu).

Žal si tudi te poti Litostrojčani ne moremo izbrati po lastni volji, saj naš gospodarski prostor ni urejen. Družba oziroma njeni vodilni in izvršilni organi bi morali predvsem odpraviti nekatere nepravilnosti:

Splošno nelikvidnost gospodarstva. Zaradi nejasno določene osebne odgovornosti krivcev napak ne najdemo, posledice njihovega ravnanja pa nosi vsa družba. Ker je le-ta anonimna, je nelikvidna in ne more kriti izgub.

Pomanjkljivo načrtovanje gospodarstva. Nihče ne zna jasno povedati, kaj se bo industriji splačalo proizvajati čez nekaj let. To perspektivno industrijo bi morali pripravljati že danes.

Nepravilno družbeno delitev dohodka. Neposredni proizvajalci, predvsem v individualni proizvodnji, so glede dohodka precej neenakopravni v primerjavi z zaposlenimi v trgovini, bankami itd. (od dela se ni še nihče zredil).

Prevelik birokratski aparat na vseh ravneh. Tega morajo vzdrževati proizvajalci s svojim delom, a kljub temu nimamo učinkovitih predpisov, ne odkrivamo prekrškov in ne kaznujemo krivcev.

Pomanjkanje surovin. Namesto da bi surovine pridobivali, jih kupujemo od drugod, poleg tega kupujemo še cele kupe drugih nepotrebnih stvari. Ni čuda, če nam ob takšnem gospodarjenju zmanjka denarja.

Pomanjkanje strokovnega kadra. V tujino odhaja prav kvalificirana delovna sila, ki bi jo doma najbolj potrebovali. Z našimi uradniki v tujini nimajo kaj početi — škoda!

Zaostajanje znanosti. Tudi razvoj znanosti prepuščamo stihiji — naključju. Nimamo niti enotnega razvojnega načrta, niti prave koordinacije, niti zadostne stimulacije. Prav zato smo glede tega zdrknili že na eno zadnjih mest med civiliziranimi državami.

Prav gotovo bi Litostrojčani lahko, navzlic težavam, marsikaj sami izboljšali. Naj naštejemo nekaj stvari, ki me najbolj bodejo v oči:

Naš vodilni kader je postal — tako je videti — nekako utrujen, kot bi si želel zadnja leta pred upokojitvijo preživeti čim mirneje, brez pretresov — potem naj gre Litostroj magari po gobe.

Samoupravljanje smo od vsega začetka nekako zlorabljali. Preveč nam je stopilo v glavo in pozabili smo, da je avtoriteta šefa v vsakem obratu nad vse važen pogoj za dobro produktivnost. Seveda šef ne sme biti priganjač, ampak strokovnjak.

Nešteto dobrih specialistov in strokovnjakov smo pustili mirno oditi iz Litostroja. Nismo se jim upali dati malo višje plače, češ, drugi bodo nezadovoljni. Zato pa danes marsičesa, kar smo nekdanj solidno izdelali, ne moremo več narediti. Naj pripomnim še to, da nezadovoljstva, nevošljivosti in obrekovanja tudi v idealnem sistemu ne bi odpravili.

Vodilni organi v podjetju se mnogo bolj ukvarjajo z administrativnimi in komercialnimi ukrepi kot s proizvodnimi nalogami, čeprav so le-te ključ do končnega uspeha. Najmanj pomoči vodilnih organov je opaziti prav v projektivi, kjer obravnavajo najtežje in najodgovornejše probleme proizvodnje.

Organizacija proizvodnje in poslovanja nikakor ni zadovoljiva. Za pregled in evidentiranje trenutnega stanja, stroškov, potreb in zalog nimamo podrobnih normativov in predpisov. Če organizacija ne bo matematično dovršena, si tudi računalniki ne bomo mogli pomagati. Študijsko raziskovalna dejavnost je, lahko rečemo, pastorka našega podjetja. Zato tudi na uspeh ne moremo računati vse dotlej, dokler ne bomo znali najti več sredstev za to dejavnost.

3. Pred leti smo prodali vse, kar smo naredili, samo da se je vrtele. Naši izdelki so bili v prvih letih seveda pomanjkljivi, toda zadostili smo najnujnejšim potrebam. Danes smo se znašli v neizprosni konkurenčni boju, ki ne pozna sentimentalnosti. Če se z izdelki ne bomo približali svetovni kvaliteti, bomo tovarno lahko zaprli.

Kaj sem pričakoval? Da se bo naš meščanski standard dvigal počasneje, tehnični napredek pa hitreje.

LITOSTROJA

VET
Stane Kocjan, Dušan Tomšič, Stane Hren, Anton Majer.

ICL
Dragutin Kapko, Maksimilijan Podlipec.

DR
Marija Babič, Marija Novak, Vera Prijatelj, Anton Robežnik, Jolanda Šaberla.

Za desetletno sodelovanje bodo prejeli ročne ure:

DIR. PODJ.
Franc Globokar, Ludvik Jernejčič, Franc Kužnik, Franc Stibrič, Vincencij Turk.

EAS
Siva Abina, Alojzija Osredkar, Iva Sirotko.

Zunanja storitvena enota
Marija Čovič, Alojzija Švarc.

KS
Andrej Stržinar.

FRS
Marija Colnarič, Slavka Horvat, Martina Marvič, Pavla Petekovič, Marija Peteh, Milan Zajc.

KOM. S.
Jože Baumkircher, Ivan Kobler, Marjeta Oček, Anton Vesel, Sime Zubčić, Marija Anžur, Jožica Bovha, dipl. inž. Vilibald Delač, Janez Dolinar, Rudolf Kobe, dipl. inž. Boris Letnar, Franciška Lončar, Marija Perpar, dipl. inž. Niko Vujošević, Stanislav Zadravec, dipl. inž. Janez Zupančič, Veronika Zupančič, Ana Česnik, Terezija Prijatelj, Franc Špelič, Djordje Krotič.

SK
Roža Marija Modic, Mirko Žlebnik, Franc Kotnik, Jože Juvan, Franc Presečnik.

PTO
Antonija Ban, Desanka Gerjol, Janez Hribar, Vrtačnik Franc, Jurij Vulkan, Slavica Novak, Matilda Rep.

TPD
Stanislav Cizel, Ivan Vovk, Lidija Arhar, Andrej Trebše.

PI-MO
Vinko Udovč, Stanislav Jereb, Alojz Blatnik, Anton Boben, Jože Globokar, Jože Jelenc, Franc Jenko, Ciril Koželj, Franc Koželj, Jože Perpar, Mustafa Galič, Franc Pečjak, Franc Špelko, Viktor Hrovat, Alojz Maver, Milenko Bilandžić, Alojzij Lah, Franc Orešnik, Janez Košak, Franc Grm, Milenko Palačkovič, Andrej Humar, Franc Kotnik, Ivan Sladič, Alojz Erjavc, Ignac Medved, Janez Mrvar, Jože Nose, Anton Papež, Stanislav Smolič, Jože Sinkovec, Franc Zgonc.

PI-PK
Ignac Horvat, Peter Uršič, Rade Vunjak, Martin Brezovnik, Stanislav Kastelic, Anton Lesjak, Ljubomir Palačkovič, Jožef Potrebin, Janez Virag, Matija Zupančič, Bernard Dolenc, Anton Hočevar.

FI
Terezija Bizjan, Franc Ersida, Mihael Ogorevc, Anton Šparovec, Jože Štupar, Rudolf Veber, Anton Deleja, Franc Hancič, Franc Jamnik, Stanislav Nema-

nič, Anton Prelovšek, Ivan Prisljan, Alfonz Rudolf, Jože Rus, Anton Sladiš, Stjepan Tratnjak, Anton Vidic, Anton Zabukovec, Martin Legan, Ivan Pustoslemšek, Franc Hofbauer, Janez Hribar, Alojz Hudobrežnik, Jesih Jože, Ladislav Kragelj, Ivan Krek, Gera Markovič, Ivan Pustoslemšek, Vinko Rovšnik, Franc Vavdi, Ivan Verbančič, Ciril Vidmar, Anton Zupančič, Franc Pekolj, Vladimir Škrbe, Franc Mejak, Peter Košir, Ivan Koštrun, Stanislav Pernat, Anton Travnik, Jožef Virant, Jože Cugelj, Anton Vovk, Jožef Čanžek, Mirko Čepuran, Branko Kržan, Jože Lovše, Ivo Vodušek, Jože Ermenc, Henrik Hočevar, Franc Branko Pikl, Roman Planinc, Franc Potočnik, Jože Potočnik, Zoran Sever, Drago Stepanovič, Anton Turk, Konrad Blaž, Jožef Čeh, Stanislav Jančar, Erna Zupan, Marijana Tršan, Vinko Čeh.

PA
Monika Perme, Vilibald Černivec.

VET
Ferdo Bele, Franc Strnišnik, Franc Bele, Jože Božič, Rafael Majer, Alojz Plaznik, Stanislav Prepadnik, Stjepan Posavec, Krsto Nedeljkovič, Stanislav Konečni, Mirko Kuzma, Alojz Zadravec, Karel Skok, Jože Vidrih, Silvester Jakoš.

ICL
Jože Hrovat, Anton Košiček, Janez Štrumbelj.

DR
Justina Malešič, Katarina Vrtarič.

Ob koncu šolskega leta

V vročih poletnih dneh je zaključena vsakoletna izobraževalna dejavnost in takrat prosvetni delavci poročajo o svojem delu. To smo storili tudi v našem izobraževalnem centru, hkrati pa se že pripravljamo na izpolnjevanje nalog v novem šolskem letu.

Nekaj statističnih podatkov

Poklicno šolo je obiskovalo ob koncu šolskega leta v 10 oddelkih 224 učencev. V rednem roku, tj. do 10. julija je 175 učencev ali 78,1% uspešno končalo razred, vsi drugi, razen štirih, bodo opravljali ob koncu avgusta popravne izpite. Računamo, da bo večina te izpite opravila in da se bo s tem učni uspeh še izboljšal. Zaključne izpite v vseh treh rokih šolskega leta 1970/71 je opravljalo 81 učencev. Uspešnih je bilo 95% učencev.

V posebnih skupinah smo priučevali mladino in odrasle z nedokončano osnovno šolo za dela v naslednjih poklicih: konstrukcijski ključavničar, varilec, strugar, strojni ključavničar in livar. Skupaj je tečaje obiskovalo in se zaposlilo v podjetju 78 priučednih delavcev. Njim je treba prišteti še tistih 10 učencev, ki so

prejšnjih let. Postopoma pa se pripravljamo na modernizacijo pouka. Tudi »tehnologija izobraževanja« se namreč zaradi vedno novih tehničnih sredstev in znanstvenih spoznanj hitro razvija. Modernizacija pouka pa ne obsega le uvajanja novih, modernih učnih sredstev in opreme, ampak zajema s tem povezane nadebolje metode poučevanja, nadaljnjo racionalizacijo šolskega dela in tudi vsebinske spremembe. Preteklo leto je minevalo pri nas v znamenju priprav na nove, kvalitetne spremembe na tem področju. Nabavili smo dva grafoskopa za projekcije pri dnevnih svetlobi, pripomočke za projekcije s tem aparatom, responder za preverjanje znanja in sestavne dele šolske televizije. Urejujemo poseben kabinet za pouk s temi avdiovizualnimi sredstvi. Kljub tehničnim novostem

mladine in odraslih z nedokončano osnovno šolo. To predvsem zato, da bi vsaj nekoliko omilili pomanjkanje delavcev v nekaterih oddelkih podjetja, pa tudi zato, ker se za nekatere poklice učenci v poklicno šolo ne vpišujejo več, npr. za livarje.

Priučevanje se bo še okrepilo, ko se bo Litostroj lotil proizvodnje avtomobilskih delov v velikih serijah in sestave avtomobilov.

Problematika pri izobraževanju zaposlenih

V tem šolskem letu smo se lotili sprememb pri šolanju tehnikov, kolikor nam pač to dopušča zakon o srednjem šolstvu. Štiriletno šolanje v oddelkih tehniške šole za zaposlene smo spremenili v triletno s tem, da opravijo kandidati razredne izpite iz nekaj predmetov prvega razreda. Tako se je skrajšalo šolanje tehnika, ki ima kot podlago tudi poklicno šolo, od sedem na šest let (tri leta poklicne in tri leta tehniške šole). Vendar terjajo vedno pogostejše zahteve po takih kadrih še boljše sistemske rešitve. Ena izmed teh je lahko tudi ta, da bi se že v drugi polovici šolanja v poklicni šoli izdvojili najboljši učenci, ki bi se po treh letih šolali še dve leti dalj in postali tako v petih letih tehniki s poklicno šolo. Prosvetni organi pripravljajo enotno rešitev, saj obstajajo še drugi predlogi za tako izobraževanje. Za naše potrebe in pogoje je zelo blizu prej omenjeni način, saj bi ob povečanem vpisu učencev v poklicno šolo pridobili en odstotek učencev tehniške šole, ki bi najprej v poklicni šoli s svojim znanjem dokazali, da izpolnjujejo pogoje za nadaljnje šolanje. Večina učencev pa bi seveda končala poklicno šolo, ker potrebuje podjetje največ poklicnih delavcev.

Tako bi skladno s potrebami podjetja ter z znanjem in sposobnostjo posameznikov zagotovili načrtno izobraževanje omejenih kadrov. V podjetju bi odpadle potrebe po študijskih olajšavah, ki sedaj v nekaterih oddelkih precej motijo izmensko delo, oziroma bi se te olajšave omejile na res upravičene primere, če bi bilo poleg novega načina potrebno v našem izobraževalnem centru še naprej na dosedanj način izobraževati tehnike.

Pri izobraževanju zaposlenih v delovodski in tehnični šoli bi bilo treba ugotoviti, če se glede na potrebe podjetja res izvaja načrtno in racionalno. Zdrave težnje po znanju, kar nedvomno koristi podjetju, je treba vsekakor podpreti in ponekod pokazati celo več razumevanja za izboljšanje kadrovske strukture zaposlenih. Najbrž pa ni v prid načrtnemu izobraževanju teh kadrov, če se posamezni zaposleni Litostrojčani izobražujejo izven izobraževalnega centra v enakih vrstah šol, čeprav naše podjetje organizira in financira

Ob zaključku šolanja v poklicni šoli ICL je bilo letos 10 mladincev sprejetih v članstvo ZK

med šolanjem izstopili iz poklicne šole in se zaposlili v podjetju kot polkvalificirani delavci.

Delovodsko šolo za zaposlene je obiskovalo v dveh oddelkih zadnjega — četrtega — semestra 32 slušateljev, v novem — prvem — semestru pa 20 slušateljev (od teh 11 slušateljev iz drugih podjetij).

24 slušateljev je izpolnilo pogoje za zaključni izpit. Opravljali so ga v mesecu maju.

V tehniški šoli za zaposlene je 10 slušateljev IV. letnika opravljalo zaključne izpite in končalo šolanje, preostale letnike je obiskovalo skupaj 34 slušateljev.

Služba za izredno izobraževanje je organizirala več tečajev: tri tečaje nemškega in angleškega jezika s 30 obiskovalci (od teh 7 iz drugih podjetij), dvanajst tečajev za voznike viličarjev s 197 tečajniki, največ iz drugih podjetij, številne tečaje varnosti pri delu za Litostrojčane in tečaj za žerjavovodje s 17 udeleženci, večinoma Litostrajčani. Ta služba je pomagala organizirati študij, predavanja in izpite za izredne slušatelje na strojni fakulteti in na visoki ekonomsko-komercialni šoli, skrbela je za izvajanje prakse praktikantov in učencev raznih šol.

Kratek povzetek: V vse vrste izobraževanja od tečajev do rednih šolskih oblik je bilo vključenih v šolskem letu 1970/71 nekaj čez 800 ljudi, od tega smo izobraževali za druga podjetja 202 tečajnika oziroma slušatelja, največ v tečajih za voznike viličarjev (189). Za potrebe našega podjetja smo potemtakem izobraževali 300 novih sodelavcev (poklicna šola, priučevanje), približno toliko zaposlenih Litostrojčanov pa si je svoje znanje dopolnjevalo ali pa si je pridobivalo višjo stopnjo izobrazbe.

Modernizacija pouka v poklicni šoli in v drugih oddelkih ICL

Delo v poklicni šoli se ni bistveno razlikovalo od dela

med šolanjem izstopili iz poklicne šole in se zaposlili v podjetju kot polkvalificirani delavci.

Hkrati z izobraževalno dejavnostjo moramo omeniti tudi proizvodno dejavnost v delavnicah ICL, ki je z izobraževanjem tesno povezana. Opravljajo jo učenci poklicne šole pod vodstvom svojih učiteljev praktičnega pouka. V drugi polovici svojega šolanja izdelujejo učenci namreč izdelke s praktično vrednostjo, ki so hkrati učni predmeti, pri izdelavi le-teh si pridobivajo nadaljnje strokovno znanje. Tako smo v šolskem letu 1970/71 izdelovali hidravlične stiskalnice, merilne premostitve za hidrometeorološke zavode in številne izdelke, ki smo jih kot ustrezne za pouk izbrali med naročili v našem podjetju.

Povečani obseg priučevanja

Iz statističnih podatkov je razvidno, da smo v šolskem letu 1970/71 povečali priučevanje

Nova generacija učencev poklicne šole se je v juliju zaposlila v podjetju

Na zaključni slovesnosti je prejelo diplome prvih dvajset slušateljev delovodske šole

tako izobraževanje v našem izobraževalnem centru.

Dalje bi bilo treba ugotoviti, katere vrste dopolnilnega (ne šolskega!) internega izobraževanja v krajših tečajih so potrebne v našem podjetju in kako bi jih organizirali. Tako smo npr. izvedli dopolnilno usposabljanje za varjenje, tečaje HTV in podobno. Nismo pa mogli organizirati na predlog enote podjetja kratkega tečaja za vožnjo z viličarji za nekatere delavce pri montaži viličarjev, ker le-ti izven delovnega časa niso hoteli obiskovati tečaja, oziroma so zahtevali, da se jim obiskovanje tečaja prizna kot dodatno delo. Potreben bi bil vsaj kratkoročni pregled o potrebah internega dopolnilnega izobraževanja v okviru celega podjetja in se domeniti, v katerem času in kako organizirati tako izobraževanje. Pobud verjetno ne bo manjkalo, saj smo nedavno dobili zanimiv predlog o tem, da bi uredili v ICL kabinet za hidravliko, opremljenim z elementi iz proizvodnje,

v katerem bi pripravili tečaje za strokovno izpopolnjevanje na tem področju.

Povečana izobraževalna dejavnost v prihodnje

Ob koncu šolskega leta je prišlo na željo Združenega podjetja Iskra do pogovorov o možnostih, da bi v poklicni šoli našega izobraževalnega centra izobraževali učence ljubljanskega in dolnjskega bazena za gospodarske organizacije tega podjetja. Gre za izobraževanje večjega števila učencev na daljšo dobo. Zaradi tega bi bilo treba dograditi pri našem izobraževalnem centru dodatne prostore za praktični in teoretični pouk. Sestavljen je osnutek pogodbe, o kateri bodo razpravljali samoupravni organi obeh podjetij. V tem osnutku je predvideno poleg gradnje novih učnih prostorov tudi sofinanciranje Združenega podjetja Iskra pri gradnji telovadnice oziroma rekreacijskega centra pri izobraževalnem centru. H. Premelj

HE Varaždin

Ko v Sloveniji še ni zaključena veriga dravskih elektrarn, je na Hrvaškem že začela gradnja njihove prve dravske elektrarne pri Varaždinu, ki se zaenkrat imenuje HE Varaždin.

Dne 30. VII. 1971 so se na »neutrlnem terenu« — v idiličnem gradu Otočec sredi voda Krke — sešli predstavniki investitorja Elektroprivreda, Zagreb: dir. ing. M. Bengeri, ing. H. Dilberović, ing. Ž. Mesing, ing. S. Simunić in ing. Z. Petrović ter predstavniki pooblaščenega kupca Elektroopskrba, Zagreb: gen. dir. ing. A. Radić in ing. I. Šuste s predstavnikoma Litostroja: dir. ing. D. Kolb, dir. ing. M. Špolar, dir. ing. J. Šturm, ing. N. Marn in M. Zavašnik ob svečanem podpisu pogodbe za dobavo in montažo strojne opreme za HE Varaždin.

Ob tem svečanem trenutku je bila zaključena dolga in naporena etapa kristalizacije projekta. Litostroj je za turbine in opremo te centrale predlagal nekoliko variant in na podlagi izbrane koncepcije že sredi leta 1969 sprejel naročilo za sodelovanje pri izdelavi glavnega projekta hidroelektrarne. Prečiščevanje vseh podrobnosti kakor tudi oblikovanje zahtev in pogojev, katerim naj ustreza sodobna oprema, je zahtevalo veliko truda in pedantnega dela ob sodelovanju vseh služb investitorja in podjetja.

Turbinska oprema, ki jo dobavlja Litostroj v samostojni izdelavi, obsega poleg dveh Kaplanovih turbin, moči po 45.000 KW, pripadajočo funkcionalno opremo kot so regulator, hladilni in drenažni sistem, tehta pa okoli 1.200 ton.

V strojnici bo montiran tudi 100-tonski električni žerjav s dvema mačkoma, kar predstavlja okoli 94 ton.

Ker je HE Varaždin podobno kot HE Zlatoličje elektrarna kanalskega tipa, kjer morajo biti nihanja zgornje vodne gladine praktično neznačajna, bo imela HE Varaždin vgrajene posebne avtomatske segmente zaporni-

ce, imenovane regulator pretoke, katere dobavlja Litostroj v sodelovanju s tovarno Metalna, Maribor. Regulatorja pretoka z vso opremo tehta okoli 91,5 tone. Da bi bil izkoriščen tudi stalni pretok — takozvani bloški minimum, ki niha med 4 in 10 kub. metrov na sekundo, bo v pregrado vgrajen cevni agregat moči 585 kW, za katerega bo Litostroj izdelal samostojno razvito cevno turbino s pripadajočo opremo, tovarna Rade Končar, Zagreb, pa dobavila generator. Ta oprema predstavlja nadaljnjih 29 ton.

Ob izdelavi in montaži te opreme bo Litostroj lahko izkoristil bogate izkušnje pri izdelavi Kaplanovih turbin na dravski verigi, posebno pa še v HE Zlatoličju.

Ob svečanem podpisu pogodbe so vsi prisotni z velikim zadovoljstvom ugotovili:

— da je pogodba izdelana z izčrpano preciznostjo in da je kot taka lahko vzor za vse bodoče pogodbe za investitorja

— da je s to pogodbo uspešno in nadvse zadovoljivo zaključen zelo obsežen del priprav za izgradnjo hidroelektrarne Varaždin

— da so s to pogodbo dani realni pogoji, da bo HE Varaždin začela obratovati sredi leta 1974

— da je želja vseh, da bi se sodelovanje tudi vnaprej odvijalo v dobrem poslovnem odnosu tudi pri prebroditvi eventualnih težav, ki jih prinaša sedanja doba.

Litostrojčani ob tej priliki ugotavljamo, da je investitor Elektroprivreda Zagreb dosleden načelu, da izgrajuje svoje energetske baze predvsem naslonjen na domačo industrijo, kar se posebno cenimo.

ing. N. Marn

Zanima vas...

ODSLI V MESECU JUNIJU

MO
Hamdi Morina, Adem Ahmetaj, Aslan Ahmetaj, Bajazit Delija, Risto Paškulić, Mustafa Prenić, Sefedin Kičina, Jahir Istogi, Ahmet Bećiri, Anton Koderman, Ostoja Popović, Franc Lobe, Nedeljko Slijvić, Aslan Hajdinaj, Janez Koželj, Anton Jakopič, Jahir Krasnič, Jože Pal.

PK
Aleksander Cojič, Ivan Tahmajster, Bećir Dobra, Rado Rakita, Muharem Ajkunić, Gojko Bijedić, Marjan Justin, Vasile Milenkovski.

FI
Andrej Adamič, Zivorad Trujič, Anton Tomašek, Anton Hajdarović, Redep Zabeli, Nuriya Ibrišević, Franc Pugelj, Jernej Lenčec, Djafer Mešić, Emil Mermal, Oton Verbič, Franc Sest, Karel Gubič, Venceslav Mohorko.

VET
Ludvik Furlan, Alojz Turk, Srež Ivan, Viljem Markuš, Marjan Janežič.

PA
Slavko Zaletelj, Milivoj Mičunović, Anton Golob.

SK
Stanislav Rojten, inž. Anton Kovačić, Rudolf Novak.

KOM. S.
Stefan Praznik, Milan Palčić, Karol Jagrič, Slavka Vidic.

ZSE
Ljudmila Novak.

FRS
Magdalena Morvai, Vera Javoršek.

EAS
Katja Meyojedec.

PRB
Inž. Janez Ovsonik — umrl.
TAJ. dir.
Ivan Čuk.

PK
Boris Grubelnik.

PRB
Inž. Vladimir Kuret.

KS
Stanislav Oven.

ODD. s.
Katarina Sturm.

PTO
Milka Poznič.

ODSLI V MESECU JULIJU

MO
Salih Ibrahimović, Sere Alojz, Sadik Hajdaraj, Ljubiša Patlidžanović, Velija Dell, Rudolf Dolinar, Vojislav Konjaković, Jože Jarc.

FI
Adolf Purnat, Janko Kos, Janez Krivina, Boško Strbac, Jože Cančar, Boris Markič, Anđel Miulović, Jože Rade, Janez Rihar, Bajram Dinovič, Janez Blatnik, Janez Gregorič, Tomislav Pavlič.

PK
Mirko Miketin, Franc Arnejčić, Muharem Krasnič, Idriz Krasnič, Šaban Kastrati.

VET
Alojz Švigelj, Miran Mlinar, Stanislav Pivk, Ivan Slaviček, Franc Novak, Marjan Kolar, Zdenko Kovač, Ivan Bratož, Zvone Sanković.

PA
Franc Miklič, Franc Pirnat, Radko Sedlak, Marko Simonič, Vlado Lopatič, Lado Pirc, Stefan Suholeznik.

ZSE
Anica Bukovec, Stefka Ojsteršek.

PTO
Ivo Tunič, Franc Hočevar.

PRB
Andrej Špolar, Janez Natlačen.

TAJ. d.
Ivanka Pečavar, Janez Trnkov.

KS
Marija Vider, Boro Spasojevič, Sulejman Hodžić.

EAS
Emilija Hozjan, Marjan Čeh.

PB
Jože Marinček.

NB
Inž. Anton Uršič, Marija Bracar.

SK
Jolanda Smirnov.

ODD. s.
Olga Lorger, Ana Mehle.

DR
Antonija Abulnar.

KOM. s.
Nevenka Jenič

TS
Jože Pogačnik.

PRISLI V JUNIJU

Zaradi izpolnitve delovnih mest:
MO
Cistilec: Ljubiša Patlidžanović, pripravnik: Stanislav Skobe, formar ročni: Dragotin Levec, obložni varilec: Hasan Mahmutović, izpraznjevalec: Vidosav Vasiljevič, avtojeni rezalec: Mihael Zupancič, jedrar: Sead Tatarevič, prikojevalec lesa: Zarko Josić.

FI
Pomožni delavci: Bajram Beriša, Zulfi Kuka, Cajani Semsedin, Faredin Škreta, ročni brusilci: Savo Piljič, Anđel Miulović, Jože Kastelic, ključavničarja: Radomir Mirković, Zivorad Živič, čistilka: Ljubica Marković.

PK
Konstrukcijski ključavničarji: Aliu Sefer, Ismet Beriša, Muharem Krasnič, Boško Pejič, obložna varilca: Darko Bižal, Aslan Hadjič.

VET
Strojni ključavničar: Anton Koderman, karist: Stanislav Zelnik, voznik vilčarja: Viljem Barlič.

PA
Pomožna delavca: Leopold Zibmaher, Vladimir Mlinarič, avtomehaniki: Matej Rakovec, avtoelektričar: Pavel Kurent, avtoklepar: Vojmir Mencej, vodja oddelka: Matija Tozon.

KS
Administrator: Vera Petelinkar.

TPD
Pripravnik: Edvard Krapež.

ZSE
Snažilke: Marija Albiani, Marija Lipovšek, čistilka: Rozalija Šuštaršič.

EAS
Luknjačici: Kristina Trentelj, Ljubica Marin.

TAJ. DIR.
Cuvaj: Ivan Čuk, Kurir: Slavka Rojc.

SK
Kontrolor: Dragoljub Ivankovič.

DR
Kuhinjska delavka: Antonija Abulnar.

PTO
Arhivar: Angela Gregorič.

KOM. SEK.
Delavec: Alojz Bajt.

PRISLI V JULIJU

Zaradi izpolnitve delovnih mest:
MO
Cistilec ročni: Jože Perko, livar: Franc Rems, jedrar: Franc Božič, avtog. rezalec: Anton Štrus, model. mizar: Janez Gorenc.

FI
Monterji: Jože Zorec, Dragan Novković, Jože Pečnik, Silvo Brončič, Franc Anžlovar, Martin Brilej, Alfred Kolmer, Milan Zornik, Mirko Erman, Drago Bilandžić, Silvo Moderc, Anton Bernik, Franc Udovič, Franc Križaj, Branko Rašković, Ivan Rupnik, Janez Albert, elektromonterji: Fadil Eminič, Jože Kolenc, Marjan Vrbek, Peter Komel, strugarji: Drago Janžovnik, Janez Malovrh, Franc Krašovec, Maks Petavs, Peter Bastelj, Danilo Rozman, Ivan Bajan, Anđelko Maloča, Božidar Čuček, Emil Sme, Slavko Sveglj, Pavao Hajdinjak, Vinko Premk, Pavel Vide, Leon Zemljčič, Branko Šavor, Adil Nežirevič, Janko Zokvič, Jože Repnik, Dragan Jovanović, Dragomir Jorgič, Himzo Brkič, strojni ključ.: Idriz Toplič, Miro Filipovič, Ivan Gradečak, Dragutin Pintič, Dragutin Galina, Jože Erčulj, Franc Povlogar, Božo Vugrinec, Jusuf Algič, Anton Leskovšek, pom. ključ.: Bogomir Zupancič, Franc Drolnić, snažilke: Ana Potrbina, Milka Eranović, Pera Radman, rezalci: Josip Nastav, Janko Andrišević, Bojan Bogataj, Dušan Pavlič, Anton Kristan, Draško Milošević, Janez Prijatelj, Slavko Znidaršič, Marjan Jaušovec, zarisovalci: Marjan Zajc, Peter Jureš, Franc Kovačić, evidenčni: Zdravka Grošelj, navezovalec: Franc Strniša, ročni brusilec: Jože Koman, Branko Čeko pom. delavec, transp. delavec: Jože Blatnik, pleskar: Branko Tuksar, ostrilec: Jože Pucelj.

PK
Obložna varilca: Asim Brkič, Zuhdija Zafirovič, konstr.: Ljudevit Štipan, Josip Sukač, zarisovalca: Mijo Svirač, Anton Velkavrh, strojni kovač: Anton Bogadi, plam. žleblilec: Rudolf Kastelic.

VET
Obr. električar: Vilko Krapež, Simo Kovačević, Djordje Urukalo, Jože Semenič, administrator: Stanislava Kolar, nadzornik: Viljem Markuš.

PA
Pomožni delavci: Albin Sivavec, Anton Milkovič, Anton Koželj, Rafael Rogáč, Roman Novak, Ciril Majer, avtoklepar: Stane Ložar, skladiščnik: Ivko Kaparič.

KS
Pripravnik: Čedomir Cvetanović, Soehadi, Irena Kočmač.

ZSE
Snažilke: Ivanka Smolič, Stefka Ojsteršek, Martina Strukelj.

OS
Snažilki: Marija Gliha, Smrekar Marija.

KSB
Pravniki: Inž. Predrag Radojičić.

PRB
Daktilograf: Irena Hozjan, konstrukter: Stanislav Kocjan.

PTO
Arhivar: Cilka Gruden.

TAJ. D.
Administrator: Dragica Bednjač.

EAS
Luknjačica: Marija Arhar.

MILANU KEBRU V POSLEDNJO SMUČINO

Z vsa neusmiljeno krutostjo je zarezala v nas zavest, da se ne bomo več srečevali...

Bolj kot skakalca v vodo smo te poznali kot smučarja. Skoraj na vseh soriških tekmovanjih si bil med nami, svetoval, postavljaj prog, tekmoval... Bil si človek, kot jih na svojih poteh

radi srečujemo. Zato je toliko bolj nerazumljivo in boleče tvoje nenadno slovo. Tvoja pot vzgojitelja najmlajših in nevsiljivega svetovalca starejših je bila pretrgana prav v trenutku, ko bi te najbolj potrebovali.

Hudo nam je, dragi Milan, vedno bomo pogrešali tvoj nasme in vedrino, s katero si znal v še tako mračne dni prinašati sonce — zato nam bo spomin nate vedno živ in drag.

ETO

ZAHVALA

Ob tragični in boleči smrti našega dragega sina, brata in nečaka Franca LEGANA iz Art-

manje vasi pri Dobrničju se najiskrenejše zahvaljujemo kolektivu »Litostroj« za njegovo pomoč. Posebna hvala godbi na pihala in govorniku za tople besede.

Vsem še enkrat iskrena hvala! Zalujoči: mati Ana, sestra Ana, stric Lojze, teta Ana in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti Jožeta Štruklja se zahvaljujem sindikalni podružnici Litostroja za darovano cvetje, govorniku za poslovlilne besede pri odprtem grobu ter vsem sodelavcem, ki so pokojnika spremljali na zadnji poti. Prav tako naj velja zahvala litostrojski godbi za igranje žalostink na pogrebu.

Zena Marija s hčerko Darjo in ostalim sorodstvom

Prvega julija je odšel v pokoj delovodja elektrovzdrževanja Viljem Markuš. Pri nas je bil zaposlen od 7. aprila 1950. leta. Želimo mu mnogo sončnih dni!

12. 6. 1971 je odšla v pokoj Marija Vrhovec, ki je bila zaposlena kot čistilka v pločevinarni. Pri nas je bila od 12. 6. 1961. leta. V pokoj ju želimo mnogo srečnih dni!

Ob odhodu v pokoj

V pokoj je s 30. junijem odšel naš dolgoletni sodelavec tovariš Jože POGAČNIK, tehnološki merilec v merilnici Službe kvalitete.

Kdo bi verjel, da je ta mož, mladostnega izgleda, letos dopolnil polnih 60 let življenja? Vsak, ki ga je ocenjeval po letih, preprosto ni verjel, da je to resnica. In vendar je res, da nas je Jože zapustil, da se bo preselil v domači kraj, kjer bo preživljal nedvomno še dolga leta svojega življenja.

Pred dvajsetimi leti se je zaposlil pri nas in je naš letošnji jubilar. Prišel je iz Rakovice, Iskre in Železnikov, kjer si je kot odličan delavec pridobil po dolgoletnem službovanju bogato prakso s področja orodjarstva, precizne tehnike in merilne tehnike. Prav take sodelavce smo in bomo vedno potrebovali v na-

šem podjetju. Zato je bil njegov prihod v Litostroj v tistih letih več kot zaželen. S svojimi bogatimi izkušnjami nam je pomagal graditi in izpopolnjevati delovne prijeme in marsikatera naloga je dobila boljše rešitve, precej njegovih predlogov je bilo uresničenih, skratka v podjetju smo občutili povečano kakovost in boljše rešitve na orodjarskem področju. Pri tem ne smemo prezreti tudi njegovega doprinosa v nekaterih dejavnostih obdelovalnice, pa tudi v drugih podjetjih ni ostal nepoznan.

Zaželimo tovarišu POGAČNIKU ob njegovem odhodu v pokoj dobro počutje, mnogo zdravih in veselih let, obenem pa mu izrecimo našo skupno zahvalo za ves njegov trud, ki ga je vložil v procvit našega podjetja!

Sodelavci

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega dragega moža Ignaca GORIŠKA se najlepše zahvaljujem vsem sodelavcem Litostroja za izraženo sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala tudi litostrojski godbi!

Lucija Gorišek

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem kolektivu kadrovskega sektorja in obratne ambulante za lepi darili. Obenem želim vsem Litostrojčanom veliko uspeha pri delu in mnogo osebnih sreč.

Karolina Obšteter

Evgen Frelih

Bridko nas je prizadela vest, da je neizprosna bolezen pokosila našega dobrega prijatelja Evgena Freliha, upravnika tiskarne »Primorski tisk«, s katero smo že dvanaest let povezani s svojim časopisom. Prav njemu se moramo zahvaliti, da nas je tedaj, ko so se nas druge tiskarne otepale, prevzel pod okrilje tiskarne »Primorski tisk«, kjer nas oblikujejo in nam dajejo lepo grafično podobo že polnih dvanaest let. Pokojniku se moramo zahvaliti, da smo redno izhajali, da smo izhajali v lepi grafični podobi in da nas je obdržal med svojimi najbolj zvestimi klienti tudi tedaj, kadar je morala tiskarna temu ali onemu odpovedati. Tega ne bomo nikdar pozabili. Hkrati pa moramo poudariti tudi izredno človeško razumevanje in prizadetost pokojnika za vsak naš napredek, za vsako našo željo, po kar najlepší zunanji podobi, po kar najbolj rednem izhajanju. V njem smo imeli ne le lojalnega poslovnega partnerja, temveč predvsem razumevaločega človeka, ki je zmeraj želel ustreči vsaki naši želji.

Uredništvo našega časopisa se zato z najglobljo žalostjo poslavlja od zvestega prijatelja in mu želi, da bi mu bila ljubljanska zemlja miren zadnji dom! Njegovi družini in vsem njegovim sodelavcem v »Primorskem tisku« pa naše najgloblje sožalje ob tej hudi izgubi.

Uredništvo časopisa Litostroj

Srečanje borcev v Litostroju

Od naših dopisnikov V. M. in M. K. je uredništvo prejelo dva sestavka o srečanju borcev v Litostroju. Iz teh dopisov povzemo nekaj najbolj značilnih misli.

organizirala prijateljsko srečanje borcev Litostroja — prvič po 24 letih obstoja Litostroja so se zbrali in srečali borci, udeleženci NOV. Od 117 povabljenih borcev se jih

Borci Litostroja so med drugim predlagali, da naj v podjetju ustanovijo organizacijo Zveze borcev, ki naj bi v prihodnje aktivno sodelovala v družbeno-političnem življenju podjetja. Ta organizacija naj bi tudi skrbela za podroben seznam vseh borcev, da ne bi ob takih praznikih nehote koga pozabili.

V programu dela sindikata našega podjetja naj bi za prihodnje leto pridvideli podobna srečanja Litostrojskih borcev. V ta namen bi bilo treba določiti tudi potrebna denarna sredstva, če hočemo srečanja tako organizirati kot vsi želimo.

ZAHVALA

Člani Zveze borcev v Litostroju se zahvaljujemo sindikalni organizaciji Litostroja za pogostitev, tovarišem Mihi Žilavcu, Milanu Vidmarju in Stanetu Vogelniku pa za lepe besede, ki so nam jih izrekli v imenu podjetja. Vsi si želimo, da bi se tako srečali še mnogokrat, pa naj bo to ob priliki našega praznika ali na izletu v naravi.

Ob praznovanju 30. obletnice vstaje jugoslovanskih narodov in 4. julija je sind. podruž. Litostroja

OBVESTILO TRIM

Komisija za rekreacijo pri sindikatu obvešča tiste člane kolektiva, ki so že izpolnili kondicijsko spiralo, naj jo oddajo v sindikatu. Tam bodo dobili tudi značko TRIM. Komisija svetuje vsem, ki spirale še niso izpolnili, da izkoristijo lepo vreme in dopustniški čas za nabiranje točk.

Čas za oddajo kartončkov je do konca septembra. Takrat bo tudi veliko nagradno žrebanje za vse tiste, ki so izpolnjene kartončke oddali sindikatu.

Še je čas, da postaneš nosilec značke TRIM!

V. M.

je vabilu odzvalo več kot 100, kar je bilo prijetno presenečenje za vse organizatorje tega srečanja. Čeprav dela večina borcev, udeležencev srečanja, že vrsto let pod isto streho, še niso imeli priložnosti, da bi se srečali in obudili spomine na minule dni. Zavedati se moramo, da borce veže nekaj več kot samo borba za delovne uspehe, vežejo jih dogodki, ki so jih preživeli v času borbe, veže jih tisto pristno tovarištvo preteklih dni, ki ga danes tako pogrešamo.

Po uvodnih besedah predstavnika Izvršnega odbora sindikata Milana Vidmarja so navzoče pozdravili še: v imenu ZK Miha Žilovec, v imenu organov upravljanja Miha Premk, v imenu uprave podjetja pa Stane Vogel-
nik.

Zveza civilnih žrtev

V našem podjetju je zaposlenih nekaj civilnih žrtev vojne in vojnega materiala. Litostrojčani, ki žive na dokaj razsežnem področju Slovenije, lahko informacije, ki jih dobe preko časopisa, tudi razširijo, zato sem se odločila, da napišem nekaj vrstic o Zvezi civilnih žrtev vojne in vojnega materiala SR Slovenije.

Zveza je bila ustanovljena na ustanovnem občnem zboru civilnih žrtev vojne in vojnega materiala 12. 12. 1970, pri Tajništvu za notranje zadeve SRS pa je bila registrirana v februarju 1971.

Kot nam je znano, so pravice žrtev vojne in vojnega materiala priznane in urejene od leta 1968 le za 100-odstotne invalide, in sicer po zakonu o varstvu nekaterih kategorij žrtev fašističnega nasilja, civilnih žrtev vojne, žrtev vojnega materiala in njihovih družinskih članov (Ur. l. SRS 37/68). Prav zaradi tega si je Zveza med svoje prve naloge zadala izbojevati pravice in razširitev varstva civilnih žrtev vojne in vojnega materiala tudi na upravičence s telesno okvaro vsaj od 60% navzgor. Zveza se sicer zavzema, da bi bilo varstvo priznano tudi upravičencem s telesno okvaro 50%, vendar kot kaže, predlog ne bo sprejet. Morda pa bo Zveza le uspela v akciji, da se tudi za civilne žrtve vojne in žrtve vojnega materiala uveljavi enaka ocenjevalna tablica za priznavanje procenta invalidnosti, kot velja za vojaške vojne invalide, saj so kriteriji po tej tablici ugodnejši in bi marsikateri invalid — civilna žrtev vojne in vojnega materiala — z 80% telesno okvaro prišel po omenjeni tablici tudi do priznanja 100-odstotne invalidnosti. Verjetno bi imeli vsi 50-odstotni invalidi priznano vsaj 60-odstotno telesno okvaro in s tem pravice, ki jih zakon predvideva.

Varstvo, ki je doslej veljalo le za 100-odstotne civilne žrtve vojne in žrtve vojnega materiala in je obsegalo osnovno denarno pomoč, dodatek za postrežbo in tujo pomoč, dodatno pomoč, zdravstveno varstvo in rehabilitacijo ter oskrbnino v zvezi z rehabilitacijo, ortopedske in tehničke pripomočke ter otroški dodatek, bi se po predlogu, ki ga zagovarja Zveza, razširilo tudi na 60-odstotne civilne žrtve vojne in vojnega materiala.

Predvidoma bo dopolnjen zakon stopil v veljavo s 1. 1. 1972; zato člani izvršnega odbora zveze še posebej aktivno pripravljajo

Igra

(Foto P. Kocjančič)

jo svoje predloge in stališča. Omenjene zahteve in še vse ostale je mogoče uresničiti le z enotnim nastopom vseh prizadetih.

Poleg že prej omenjene naloge se bo Zveza zavzemala še za vrsto nerešenih problemov civilnih žrtev vojne in vojnega materiala kot na primer: prevozi, parkiranje, cestne takse, zdravljenje, gmotne težave in podobno.

Republiški odbor Zveze civilnih žrtev vojne SRS bo v letošnjem letu ustanovil osnovne organizacije zveze civilnih žrtev vojne v posameznih občinah ali

za območje več občin, s čimer bo lahko končno stekel popis in včlanjevanje prizadetih. Prvičico včlanjevanja v organizacijo imajo vse civilne žrtve vojne in žrtve vojnega materiala, katerih invalidnost je 20-odstotna ali višja.

Če bi ta članek vzbudil medbralci posebno zanimanje in bi se v zvezi z njim pojavila vprašanja, navajam naslov predsednika Zveze: Stefan MRVAR, Zgornje Jarše 21, p. 61235 Radomlje. Lahko pa svoja vprašanja zastavite tudi socialni delavki Magdi Kreft, telefon 252.

M. K.

Balinarji

Balinarji Litostroja s predstavniki podjetja svečano proslavljajo zaključek sindikalnih iger v letu 1970

Kot vsako leto so tudi letos balinarji Litostroja organizirali sindikalno in klubsko prvenstvo v enojkah.

S športno borbo so poskrbeli, da so rekreacijski kotichek popestrili z zares zagrizeno igro posameznikov. Tekmovanje se je zaradi velikega števila odigranih iger odvijalo v treh dneh trajajočih borbah.

Tako smo dobili naslednjo razvrstitev najboljših balinarjev:

Andrej Žorž, Karel Roudi, Viktor Kos, Mate Vincentič, Milan Dekleva, Jože Katanec itd.

Ob 25. obletnici ustanovitve podjetja ter 20-letnici balinarskega športnega društva Litostroja bo omenjena športna sekcija počastila omenjene obletnice

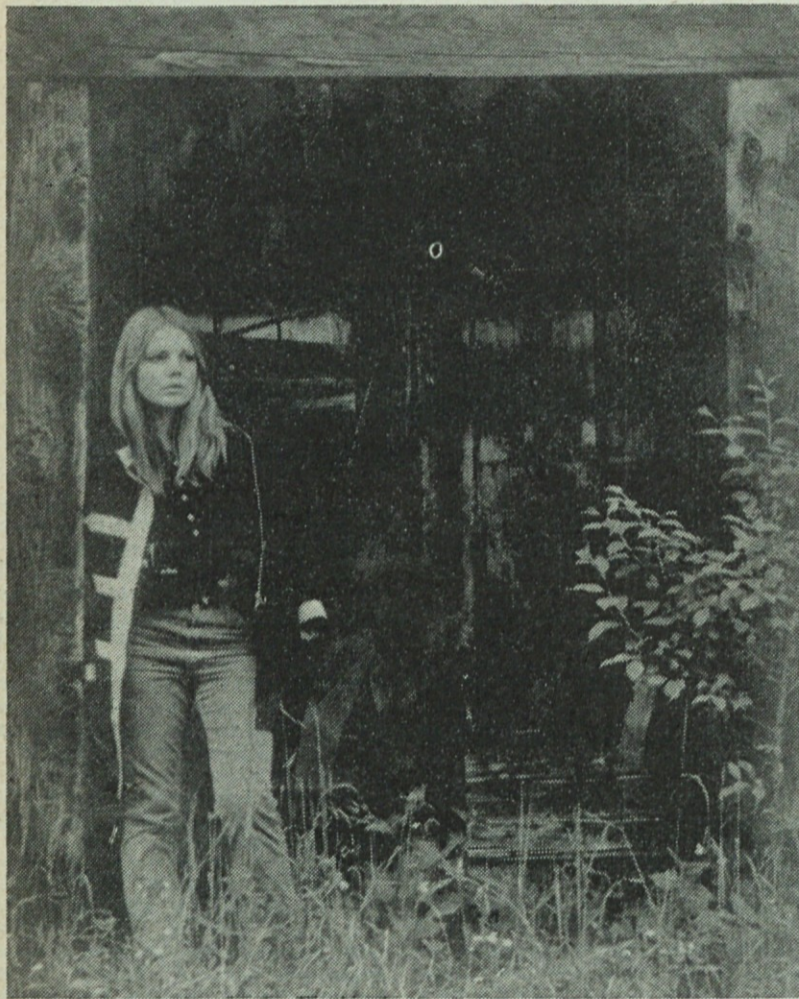
z velikim mednarodnim turnirjem, na katerem bodo sodelovale naslednje ekipe: Litostroja I., Renault, Ronke (Italija), Metalna, STT Trbovlje, Jesenice, Pula, Sežana, Štanjel, Šiška, Zarja.

Naj še omenim, da smo bili organizatorji prvenstva posameznikov ljubljanskega področja. V finale sta se uvrstila dva naša člana. Andrej Žorž je v zagrizenih borbah postal kasneje celo prvak ljubljanskega področja.

Karel Roudi in Andrej Žorž sta se tudi uvrstila v finale republiškega prvenstva, ki je potekalo na naših športnih igriščih.

Vsem našim balinarjem želimo še veliko športnega uspeha, gledalcem pa užitka in bodrenja.

J. F.

»Najstnica«

(Foto O. Dolenc)

PRIZNANJE LITOSTROJČANU

Član našega kolektiva inž. Oskar Dolenc je za svoje umetniške fotografije prejel že okoli 11 nagrad, od tega šest prvih in sedem diplom. S svojimi deli je sodeloval na 110 razstavah doma in v tujini.

Ena najbolj uspešnih fotografij nosi naslov »Počitek«. Dobila je

prvo nagrado na »Salonu Reke 71« in še dve diplom. Ta slika je bila objavljena tudi v mednarodnem almanahu IFAM. Tudi fotografija, ki jo objavljamo, spada med najboljše in najnovejša Dolencova dela.

Poleg svojega udejstvovanja na polju umetniške fotografije se inž. Oskar Dolenc ukvarja tudi z vzgojo mladine na področju fotografije.

O zgodah in nezgodah naše katre

Pravzaprav tole, o čemer nameravam pisati, sploh ne spada v tako resen časopis kot je Litostroj; toda, kaj hočete: tu sem doma, tu imam zveze in urednik je v počitniški stiski zagrešil že marsikak dolgočasnejši greh, ne da bi ga zato postavljali ob zid. (Oprostite dragi prijatelj — tudi to bo bralo le 3,7% članov kolektiva.) In končno — v sedanji poplavi pogrošne literature (z obvezno seksualno tematiko) zaradi tele zgodbe o katri — svet ne bo prav nič slabši ali boljši kot je bil doslej. Prav to pa mi daje »korajžo.«

Vsak začetek ni težak

Začelo se je torej tistega dne, ko so mi povedali, da je zadnji čas za prijave. V hipu sem se odločil.

»Tovariš receptor, vpišite še mene, lepo prosim!« Če imam že Meto, Majdo, Stanko, Cvetko, Anico in Tatjanco, pa naj pride k hiši še katrca...

Ko sem pri kosilu tistega dne »iznesel« svoj sklep hišnemu

»Kolikor let, toliko ur,« so govorili.

Končno sem se po telefonu le dogovoril za prvo učno uro z inštruktorico (v sili vrag še muhe žre).

Pošteno dekle, moram priznati, kajti po dvajset minutah vožnje mi je odkrito povedala:

»Razočarana sem nad vami,« (kot da jaz še nad nobeno nisem bil!) »prvič, ker sem po te-

nik«, kot se temu reče. Zdi se mi, da pa sva se oba oddahnili, ko se je tista cestna telovadba uspešno končala ob prvem uradnem preskusu v Slomškovi.

Zdaj pa na izlet

Prva lastna testna vožnja je padla v mračno februarско popoldne. Nismo začeli s polno obremenitvijo — 28 oseb, kolikor jih po Renaultovi propagandi v Parizu gre v 4 L — ampak nas je bilo skupaj samo sedem.

Najmlajša je pregledala, če so vsa vrata zaprta, potem smo se še enkrat prešteli (zaradi event. manjka ob vrnitvi) in smerni kazalec levo, sklopka, plin, gremo... Pred krajevno postajo milice kratko povelje, in kot bi odrezal, sta bili v zornem polju dve glavi manj. (To akcijo naša mladež odlično obvlada; nekoč ko nas je bilo v vozilu 11, je izgledalo komaj, tako kot da se pelje na izlet priletnejši zakonski par.

Ker je dež vztrajno lil, zemljevida pa nismo imeli, smo se peljali kar naprej čez Peske skozi Polhograjsko dolino neznanemu cilju nasproti. Med vožnjo smo prepevali tako ganljivo, da so se šipe komaj sproti solzile. Toda — to samo v začetku, kajti ko smo se znašli nekje na Rupnikovi liniji v Smrečju na blatni in jamasti gozdni poti, so otroci samo še ugibali, kje je tisti lepi prehod v Poljansko dolino, o katerem je neprestano govoril oči. Žena je molčala, ker me dobobra pozna v takih trenutkih.

Doma smo bili še pred temo z lepo opranim vozilom, saj je izdatno lilo vse do konca.

Prvi poljub

Tako je šla naša katra na pot — »Življenja pot«. Žal smo ji pozabili zaupati še drugi del priporočila: »Varuj... se zmot, življenja zmot.«

Zgodilo se je nekega čudovitega pomladnega popoldneva — takrat, ko vse trepeti v naponu mladih sil, ko v srcu brsti in se odpirajo popki na vejah in se regravatova semena odpravljajo na ples z vetrom. Naša katra je bila še rosno mlada — komaj nekaj čez tisoč km je štela. Čez cesto se ji je postavil potuhnjjen VW. Začudena zaradi take izizvalnosti je obstala, dokler se ni napadalec »vzvratno« umaknil na svoj del cestišča, ter mu takoj zatem hotela uiti tik ob pločniku.

»Ne boš!« je nenadoma zaškripalo ob njenem boku in skrivnost prve ljubezni je bila razkrita. Rečem vam — do solz ganljiv takle poljub na asfaltu!

Potem je bilo veliko grdih besed tam okrog, čudovite pomladi pa na mah konec.

Zavarovalnica Sava, ki zavaruje vse (—sprijaznite se s povišanimi premijami — kdo ve, kaj vse lahko še pride), je vzela v varstvo povzročitelja in tudi

lefonskem razgovoru sódila, da boljše vozite in drugič, ker sem mislila, (upala?) da ste mlajši.«

Tako! — Ne v prvem, ne v drugem se ni dalo kaj narediti, čeprav sem ji ob koncu nekaj let le zamolčal...

Zresnil sem se, pa ne za dolgo — in vztrajal.

Potem sva še večkrat vozila. Tudi pogovarjala sva se in si »sploh« imela veliko povedati; o čem, naj rajši ostane skrivnost, ker na promet in odnose med udeleženci v cestnem prometu vpliva samo posredno.

Na življenje gledam že po naravi precej s športne strani — tudi v pisarni, toda o tem kdaj drugič. V tistem času pa mi je bilo v posebno veselje, kadar sva z inštruktorico na ledeni cesti malo zaplesala, jo ubrala po najkrajši poti iz ovinka ali sploh bila nekje med prvimi, ne da bi moja dobra vzgojiteljica ob takih priložnostih enkrat samkrat mogla zaustaviti naraven potek dogodkov.

Sicer pa moram priznati, da je bila inštruktorica zelo zadovoljna z mano, čeprav me je proti koncu imela že »poln prtlač-

Korist športne rekreacije

Kakor vsako leto ima tudi športna rekreacija svoje pomembno nalogo. Zelo se motijo tisti, ki trdijo, da je rekreacija pone-

umljanje ljudi ali dopolnitev dolgočasja.

Če upoštevamo znanstvena dognanja o tem, da je človeški razvoj prešel pot od človeka misleca do človeka delavca, ugotovljamo, da smo danes v fazi, ko je današnji človek nekakšen igrajoči se človek. Naša dolžnost je razvijati in krepiti to fazo človekovega razvoja. Prav športna rekreacija je tista, ki spodbuja človeka, da se včlani v razne formalne in neformalne organizacije, ki se v zadnjem času v tolikšnem številu pojavljajo po vsem svetu. Rekreacija naj bi bila nekakšna univerza, kjer bi se človek počutil svobodnega.

Da, lahko bi celo rekli, da je rekreacija šola samoupravljanja, saj v rekreaciji ni anarhije, pač pa red in disciplina. Ta nam je dandanes na delovnem mestu še kako potrebna.

Lahko bi dejali, da prav oddih odkriva našemu delovnemu človeku tiste stvari, ki bi jih brez rekreacije morda nikoli ne spoznal.

V.M.

Poškodbe v maju

V mesecu maju smo imeli 56 poškodb, od tega 7 na poti v službo oz. iz službe. V MO je bilo 16 poškodb, v PK 8, v FI 23, v VET 3 in v sektorjih 6 poškodb.

Zaradi poškodb smo izgubili 854 delovnih dni, 287 v MO, 101 v PK, 328 v FI, 47 v VET in 91 delovnih dni v sektorjih.

Glavo si je poškodovalo 5 delavcev, oči 13, telo 4, prste rok 13, ostali del roke 12, noge pa si je poškodovalo 9 delavcev.

Največ poškodb je bilo v sredo: 12, sledijo torek in četrtek z 10, ponedeljek in petek z 9 te rsobota s 6 poškodbami.

V mesecu maju smo imeli 3 poškodbe več kot v istem mesecu lani.

Ljubljana, 12. 7. 1971

Služba varstva pri delu

Poškodbe v juniju

V mesecu juniju smo imeli v našem podjetju 35 poškodb, od tega 2 na poti v službo oz. iz službe. V MO je bilo 11 poškodb, v PK 2, v FI 18, v VET 2 in sektorjih 2 poškodb.

Zaradi poškodb smo izgubili 756 delovnih dni, 254 v MO, 65 v PK, 300 v FI, 27 v VET in 110 delovnih dni v sektorjih.

Glavo si je poškodoval 1 delavec, oči 9, telo 2, prste rok 7, ostali del roke 4, noge pa si je poškodovalo 12 delavcev.

Največ poškodb je bilo v ponedeljek 8, sledijo torek s 7 poškodbami, sredo in četrtek s 6, ter petek in sobota s 4 poškodbami.

V mesecu juniju je bilo 28 poškodb manj kot v istem mesecu lani.

Ljubljana, 6. 8. 1971

Služba varstva pri delu

»tretja oseba« je bila za miroljubno pot poravnava.

Uboga katra je junjaško pretrpela vse lepotne operacijske posege na svojem levem licu in se ponovno — komaj s skritim občutkom manjvrednosti — uvrstila v armado cestnih lepotic.

Čast in spoštovanje litostroj-skemu servisu, ki ima pri tem glavno zaslugo!

Prvih 10.000

Včeraj sem prevozil prvih 10.000. Za ta pomembni dogodek sem izbral Titovo cesto — eno redkih s štirimi voznimi pasovi. Šest parov otroških oči plus mojega pol je bilo uprtih v kazalno ploščo, ko je lepo po vrsti iz štirih devetic nastala ena sama enka.

»Kaj bo tisto!« bo ta ali oni zamahnil z roko, meni pa se je v tistem trenutku zdelo, kot da sem stopil na vrh Triglava. In

še misel ob tem: Kolikokrat je ta »pločevina« že menjala svojo osnovno »koto«, izraženo v dinarjih, medtem ko se je Triglav že davno stabiliziral na svoji 2863 — izraženi v metrih; iz tega sklepamo, da je za stabilizacijo ugodnejši metrski kot pa dinarski sistem.

Da, da: mnogo in mnogovrstnih težav in nadlog je izkusil slovenski narod, o, in jih bo še več; za tolažbo in povračilo v teh hudih časih pa so mu bogovi dodelili: avtomobilizem... (Prosto po Cankarju).

In še sklep

Včasih sem imel navado za kaj najboljšega reči: »Non plus ultra; zdaj pa pravim: »Čez katro ga ni!«. Tudi otroci so tega mnenja. Upam le še, da bom kmalu obnovil odnose s prijatelji iz odstavka »vsak začetek...«

ETO

Tudi jaz sem rožica

(Foto Tone Erman)

Pohvala prizadevnemu delu

Na drugem mestu objavljamo fotografijo zadnjega letnika naše industrijske šole. Moja želja je, da bi dopolnil pohvale šolskega vodstva s kratkim opozorilom na delo, ki so ga absolventi naše šole opravili v drugi polovici junija letos v Počitniškem domu Litostroja v Fiesi, kjer so pod vodstvom dveh strokovnjakov, tov. Zupančiča in tov. Kebra, zdaj žal že pokojnega, opravili zares odlično delo skrbne ureditve počitniškega doma pred prihodom gostov iz naše delovne skupnosti.

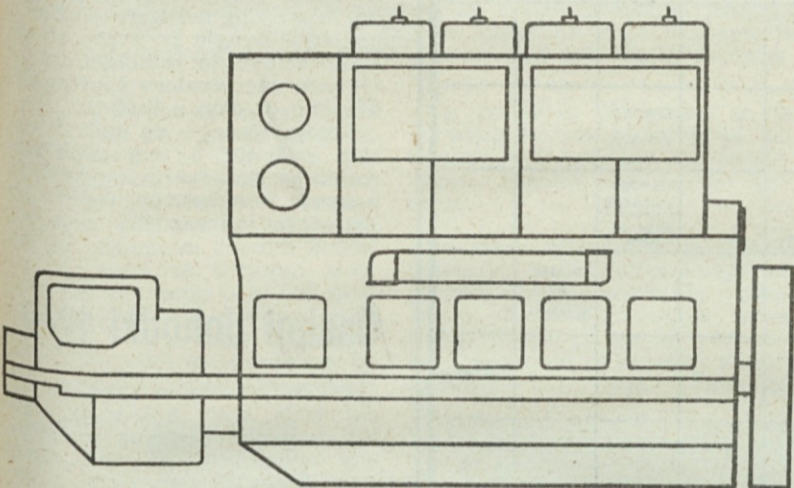
Neutrudljivi so bili vsi: brez ugovorov so v najkrajšem času opravili vsa dela ureditve terena in okolice, obrezovanja gr-

mov, nove ureditve vseh poti in prostorov pred domovi, glavne jedilnice in vsega okolja. Pokazali so vso spretnost v izpolnitvi najbolj zahtevnih nalog: od navadnega čiščenja prostorov in okolice do prepleskanja vseh drog in sploh vseh naprav, ki spadajo k domu.

Vsi, ki smo bili tedaj priče temu nesebičnemu delu naših diplomantov, se njihovega dela s hvaležnostjo spominjamo in menimo, da jih je treba za to delo tudi pohvaliti; prav tako tudi oba njihova mentorja tov. Zupančiča in tov. Kebra.

Naj bo to njihovo delo zgled diplomantom prihodnjega leta!

B. V.

svetu, so bili začuda vsi navdušeni in soglasni. »Prima,« je dejala Cvetka, »v nedeljo bomo šli na izlet!«

»Zdaj smo pa tam,« sem vzdihnil bolj zase kot za druge in začel iskati v PA zveze »za kasnejšo dobavo«. (Saj veste, sredstva, krediti in podobno.) Kakor vedno v življenju, sem tudi pri tem »uspeš«, saj se dobil vozilo še isti dan kot sem ga plačal.

In potem je bil avto doma, dolg pa v banki in pri štirih — dolg tistega dne še — dobrih prijateljih...

Stanovanjski problem

Lokacijo za garažo smo določili kar brez urbanistov, tudi ogled na mestu samem sva opravila z najmlajšo, Tatjanco, kar sama. Do prvega jesenskega dežja je bilo stanovanje za novega člana družine postavljeno. Zanj smo porabili veliko žebeljev, nekaj starih desk in tramov ter mnogo piva (pri gradnji je sodeloval tudi sin).

Potem je prišla zima, dež je lil, padala sodra, v vas je prišla teta plundra s svojim bližnjim in daljnim sorodstvom: meglo, mrazom, poledico itd., jaz pa sem začel zbirati literaturo o prometnih znakih in predpisih, kodeksu na cesti, prvi pomoči in podobno strokovno čtivo. Vmes sem inštruktorjem ponujal svoje praktično znanje v desetletni vožnji z motornim kolesom, pa nobeden od njih ni imel kaj prida posluha zanj.

Prvega julija je odšel v pokoj Ludvik Furlan, ki je bil zaposlen kot strojnik v kisikarni. V Litostroju je bil od 28. 11. 1953. leta. Želimo mu mnogo vedrih dni!

Nagradna križanka

Rešitve pošljite v uredništvo Litostroja do 15. septembra!
Čakajo vas lepe nagrade!

Jutri, ki se je začel
že danes

24
1947 LET 1971
LITOSTROJ

	MATERIAL, ROBA	VOTLA, MERA	ŽENSKO IME	RITEM	ZNAČAJ	RIMSKA ENR	POČESTNI- CE	IME IZRAEL MINISTRA EBANA	
DELAVEC V LIVARNI							ZAČETEK ABECED		
NAPAD, NAGROK							NATRIJ IZVRŠNI SVET		
AVTO OZ. GENOVE			VRSTA TKANINE JUNAK IZ GR. MITOL.				STAR SLOVAN	PRISTOBI NA ZA PREVOZ PO MOSTU	PIJAČA STARIH SLOVANOV MOŠKO IME
TALISOVA PIJAČA				ODPRTINA V STENI	NEČEDNOST				
PREDEL	ZAGORSKO M. IME	PEVSKI ZBOR SRA M. IME				POZNAVA- LEC VIN MLADA KRAVICA			
	BALERINA	DEL ROKE	VZKLIK	NESRAM- NEŽ LIRIANJE		RIBJE JAJČECE	TRST PREUJEM		GOSPOD (ANG.)
NAŠA PE ENOTA							IT. NOG. KLUB		SAMOG- LASNIKA SRB. M. IME
POLIZDELE VALJARNE					GLINASTA PISCAL CEPITEV				KNJIGA S SLIKAMI
KRILO RIMSKE KONJENI- CE			DAMAČE M. IME IME POLIT. SLIGOROVA			KRALJ ŽIVALI	Ž. IME		ZAČIMBA
KRAJ OB PROGI LJUBLJANA Z. MOST					TOVARNA ŠPORTNE OPREME		PROSTOR ZA ŠEK DRY IZDELOVA- LEC TORB		
NIKOLA TESLA		OTOK NA JADRANU SREDIŠČE POTREBA			PROIZV. ENOTA SOSEDNA DRŽAVA	NEGRI	TUJE Ž. IME		BANJA LUKA M. IME
AM. PLO- ŠČINSKA MERA			RADIO BEOGRAD	IT. PEVKA			ORANJE		TUJE M. IME ŠPORTNI VADITELJ
SUROVINA ZA CEMENT				PLESNI KORAK IT. KAMION		DARILO VEZNIK		DEL GLAVE DRE. V AZIJI	
AVTO OZNAKA ITALIJE	PRIRE- DITELJ		PREBIVA- LKA BOSNE TUJE Ž. IME				URAD MLEKO (RUS.)		KROJLEC ŽIVALI GL. MESTO GANE
ŠAPE			UNICEVAL- CI TKANIN			MALICA (DALM.) NARODNI PLES			
PLAVINSKA PTICA				IVAN ERJAVEC		MUSL. VER- SKA KNJIGA UTRŽNA MERA		RDEČ, KAIŽ JEŽA	
ZIMSKO PREVOZ. GREDSTVO				PROIZVODI OSNOVNE SNOVI	PALICA VRSTA ŽITA		MAJSKI HROŠČ		
TRINITO- TOLUOL								RESINA	
VRSTA KRUHA			VILER ELDA PREDMET GAŠENJE		KRAJ POD KRUS GORO Ž. IME			POVRATNO OS. ZAJMEK	BEDAKI
SKANDINAV- SKI DROBIŽ			SARAJEVA ZA ATOMOB.			HAMILO		AM. KAYBOJ. FILM	RUDI BREGAR VLJEM KAPLICO
JANKO RUDOLF		KRAJ V ISTRI				NOG. KLUB POSTELJ. VLOŽEK		KRAJ OB KOLPI	KURIR
	NAŠA REKA							VLADA	
				EFKATIVNI ČAS		PLETENA POSODA OLGA TOVORNIK		KONJERNE BAR. AKADEM. KLUB	
						SMUČ. SKAKAL. OTO			
									SESTAVIL IN NA- RISAL: J.B.

Današnji in jutrišnji način proizvodnje, ki sloni na vse večji avtomatizaciji, kibernetiki in drugih tehničnih pridobitvah, ki izključujejo vse večjo udeležbo človeka v proizvodnem procesu, bo prinesel več prostega časa pa tudi razna obolenja ožilja, srca itd. Če pomislimo na to, da smo se pred 50 leti opravljali 80 odstotkov dela z rokami in da ga danes opravljamo samo še 2 odstotka, ostalo nam opravijo stroji, se mnogo bolj zavedamo, kaj nam pomeni športna rekreacija.

Kdo je poklican v podjetju, da se ukvarja s tem problemom? ProstoVOLjne organizacije, športne sekcije in klubi pod strokovnim vodstvom, ki ga vodi sindikat prek svojih komisij, so lahko samo izvajalci programa, ki ga pripravijo nekatere službe v podjetju. Drugje po svetu so socialni delavci in psihologi eni od glavnih načrtovalcev športne rekreacije in dela z ljudmi. Skrajni čas je, da tudi v našem podjetju o tem problemu resno premislimo in omogočimo našemu delavcu čim več nujno potrebne rekreacijske dejavnosti. V.M.

Osební dohodki 1969

Zvezni statistični zavod je izdal izide svoje ankete o osebnih dohodkih glede na kvalifikacije za leto 1969. Z njo je zajel 3500 delovnih organizacij s približno 160.000 delavci. Povprečni osebni dohodki v tem letu so bili 1031 dinarjev. Uslužbenec z visoko strokovno izobrazbo je dobil 1961 dinarjev, s srednjo 1204, z višjo 1424, z nižjo pa 981 dinarjev. Kvalificirani delavec je prejemal poprečno mesečno plačo 997 dinarjev, polkvalificirani 810, nekvalificirani pa 755 dinarjev.

Povprečni čisti prejemki v gospodarstvu so bili 995, v negospodarskih dejavnostih pa 1211 dinarjev. Delavec z visoko strokovno izobrazbo je v gospodarstvu dobil 1952 dinarjev, v negospodarstvu pa 1968 dinarjev; če je imel višjo izobrazbo, je v gospodarstvu dobival 1546 dinarjev, v negospodarstvu pa 1319 dinarjev. V okviru gospodarstva so imeli največje prejemke v stavbarstvu — 1093 dinarjev, najnižje v gozdarstvu — 899 dinarjev. Industrija je bila na četrtem mestu — 980 din. Delavec z visoko strokovno izobrazbo je bil najbolje plačan v stavbarstvu — 2320 dinarjev, najslabše v obrti — 1666 dinarjev; zaradi tega so bili na drugem mestu strokovnjaki iz trgovine in gostinstva — 2002 dinarjev, na tretjem mestu pa iz industrije in prometa — 1950 dinarjev. Po Delu

OBVESTILO UPOKOJENCEM LITOSTROJA

Tudi letos bo sindikalna organizacija Litostroja organizirala za svoje upokojence izlet v Fiesco. Odhod avtobusa bo izpred tovarne Litostroj v soboto, 4. septembra 1971, od 15. uri; povratek v nedeljo, 5. septembra. Izletu se lako pridružijo ožji družinski člani, ki prispevajo 20.— din. Prijave sprejema sindikat do vključno 25. avgusta 1971, osebnih vabil ne bomo pošiljali. Vse informacije dobite po telefonu 58-021 int. 204.

Moder je tisti, ki se iz pasti izvleče, še bolj moder je tisti, ki vanjo sploh ne pade.

Dukič

Če bi imela narava toliko zakonov kot država, ji še ljubi Bog ne bi znal vladati.

Börne

Starec je podoben človeku, ki je kosilo že pojedel, sedaj pa gleda, kako drugi obedujejo.

Balzac

Izbrane misli

Prevelika modrost je podobna norosti.

Afriški pregovor

Bodi previden pri izbiri prijateljev, saj so nekateri podobni nalezljivim boleznim.

Gorki

Bodite hvaležni za nasvete, a ne za pohvale.

La Fontaine

Ne morete biti dober prerok, če nimate dobrega spomina.

Halifax

Če bi bili vsi ljudje dobri, potem književnosti sploh ne bi bilo.

Platon

Kdor posluša ženske, konča v pekló.

Talmud

Lepota je neizčrpen vir radosti za tistega, ki jo zna ceniti.

Hugo

Najboljša leta pridejo šele takrat, kadar minejo dobra.

René Clair

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni urednik dr. Branko Vrčon — Odgovorni urednik Pavel Perko — Tehnični urednik Estera Lampič — Tel. uredništva 58-021 (h. c.) int. 246 — Cena posamezni številki v prodaji 0,50 din — Poštšina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru